

AGENDA VAN TWENTE
VOORTGANGSRAPPORTAGE 2012

Namens het Projectbureau Agenda van Twente,

Evelijne Ruijs
Coördinator
e.ruijs@regiotwente.nl / 053 487 6721

en

Marion Vorkink
Adviseur
m.vorkink@regiotwente.nl / 053- 487 6556

Met dank aan alle projectindieners.

regio
Twente

Geachte lezer,

Hierbij bieden wij u de derde editie aan van de voortgangsrapportage Agenda van Twente.

Het investeringsfonds Agenda van Twente is in 2007 ingesteld en wordt gevuld vanuit het jaarlijkse dividend à € 8 miljoen van Twence. Het fonds heeft een omvang van € 30 miljoen voor projecten die een wezenlijke bijdrage leveren aan de doelstellingen van de Agenda van Twente.

(Daarnaast bestaat uiteraard het Investeringsfonds IPT à € 50 miljoen, waarvan door de regioraad op 20 juni 2012 is besloten de resterende middelen (ongeveer € 30 miljoen) te besteden aan de vijf programmalijnen behorende bij de Innovatiesprong).

Jaarlijks ontvangen de regioraad en andere belangstellenden van het projectbureau Agenda van Twente een overzicht van de actuele stand van zaken van de projecten op de Agenda van Twente. Het doel van de rapportage is informatie te verschaffen over de activiteiten en resultaten van de projecten, in relatie tot de gedane investeringen vanuit de Agenda. Tevens is het een verantwoording van het dagelijks bestuur over haar uitgaven uit het investeringsfonds Agenda van Twente.

De voortgangsrapportage laat zien dat er € 28,1 miljoen van de € 30 miljoen is besteed dan wel (voor)beschikt. Met deze investeringen zijn we er in geslaagd het Rijk en Europa te verleiden eveneens flink te investeren in Twente. Ook zijn er diverse verbindingen gelegd tussen de verschillende projecten onderling, zoals de Innovatiedriehoek en is een eensgezinde en gezamenlijke lobby tot stand gekomen tussen de veertien gemeenten en de Provincie Overijssel.

Door afwikkeling van projecten is er in het afgelopen jaar € 400.000 teruggevloeid naar het Investeringsfonds Agenda van Twente (zie fiches Microfinanciering en Arbeidsmarktplan). Tezamen met het bedrag dat nog niet was besteed noch beschikt, betekent dit een resterend bedrag in het investeringsfonds van € 1.9 miljoen. Tegelijkertijd bevat de Agenda van Twente nog twee PM posten. Het dagelijks bestuur heeft het projectbureau opdracht gegeven een voorstel voor de regioraad voor te bereiden voor de besteding van de resterende middelen. Dit voorstel zal in uw vergadering van november 2013 ter bespreking voorliggen.

U ontvangt deze rapportage nu ter informatie. Op de eerstvolgende vergadering van de regioraad (november 2013) zal deze eveneens ter bespreking worden aangeboden zodat u in de gelegenheid bent het dagelijks bestuur hierover te bevragen.

AGENDA VAN TWENTE

De Agenda van Twente is in afstemming met Provincie Overijssel opgedeeld in drie categorieën:

Categorie 1. Gezamenlijke investeringsprojecten met (beoogde) rijksbetrokkenheid waarbij het werken met bestuurlijke duo's wordt gecontinueerd:

- Innovatieplatform Twente/Innovatieroute
- Programma Innovatiedriehoek met projecten
  - Kennispark
  - Hart van Zuid/CST/WTC
  - Gebiedsontwikkeling Luchthaven en omgeving
- A1 en A1-zone
- N18
- N/A35

Categorie 2. Onderwerpen waarbij provincie en regio elkaar inhoudelijk versterken en afstemmen:

- Toeristische ontwikkeling
- Arbeidsmarktbeleid
- Groene poort
- Oldenzaal centraal
- Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)
- Waterrijk

Categorie 3. Projecten opgepakt door Twentse gemeenten eventueel in samenwerking met Regio Twente:

- Het Ravijn
- Anpakk'n
- Agglonet
- Internationaal Onderwijs Twente
- Fonds Sport en Cultuur
- Fonds hippische initiatieven

Deze rapportage bevat de volgende onderdelen:

- 1) Doelstellingen Agenda van Twente
- 2) Financieel overzicht
- 3) Projectfiches
- 4) Contact

**regio
Twente**

Doelstellingen Agenda van Twente

Werken in Twente

Algemene doelen

- Twente is één van de vijf snelst groeiende kenniseconomieën in Europa;
- Geringe frictiewerkloosheid;
- Hoog aandeel hoogopgeleiden in de beroepsbevolking;
- Wervend ondernemersklimaat;
- Dynamisch startersklimaat;
- Ruime carrièreperspectieven op de arbeidsmarkt ter behoud en versterking van hoger opgeleiden.

Concrete doelstellingen

- de groei van het Bruto Regionaal Product gelijk aan de groei van het BNP;
- is de werkloosheid gedaald tot onder het landelijke gemiddelde;
- is het gemiddeld besteedbare inkomen in Twente gelijk aan het landelijke gemiddelde;
- is de werkgelegenheid in Twente met netto 10.000 banen gegroeid t.o.v. 2007;
- is het aandeel hoogopgeleiden met een baan hoger dan het landelijke gemiddelde;
- behoort Twente met het aantal startende bedrijven tot de landelijke top-drie regio's;
- behoort Twente met het aantal doorgroeiende ondernemingen ("doorstarters") tot de landelijke top-drie regio's;
- kent Twente een lagere werkloosheid onder schoolverlaters dan landelijk gemiddeld;
- is de arbeidsparticipatie van vrouwen en ouderen in Twente gestegen naar het landelijke gemiddelde.

Mensen in Twente

Algemene doelen

- cultureel bruisend;
- sociale cohesie;
- minder sociale achterstand/gelijke inkomensverdeling;
- gevoel van veiligheid;
- gezonde mensen;
- welvarende mensen.

Concrete doelstellingen

- kent Twente vergelijkbare culturele voorzieningen als de top drie van stedelijke regio's in Nederland;
- kent Twente een brede culturele programmering vergelijkbaar met de top drie van stedelijke regio's in Nederland;
- behoort Twente tot de top drie van veiligste regio's van Nederland;
- is de levensverwachting gelijk aan het landelijke gemiddelde;
- onderscheid Twente zich landelijk met minimaal vijf topsportvoorzieningen;

Ruimte en Vrije tijd Twente

Algemene doelen

- sterke landschappelijke kwaliteit;
- aantrekkelijke en innovatieve woonmilieus;
- groeiende toeristische economie;
- dynamisch landelijk gebied met ruimte voor nieuwe dragers;
- innovatieve landbouw als een economische drager.

regio
Twente

Concrete doelstellingen

- moet de toeristische omzet in Twente met 30% zijn gestegen;
- behoort de plattelandseconomie van Twente tot de meest innovatieve van Nederland;
- is de landschappelijke kwaliteit van Twente zichtbaar versterkt;
- zijn er 3 x zoveel nieuwe economische dragers in het landelijk gebied dan in 2007.

Mobiliteit

Algemene doelen

- een zeer goede interne bereikbaarheid;
- een uitstekende externe bereikbaarheid;
- meer snelle en innovatieve verbindingen in alle modaliteiten naar andere stadsregio's en Duitsland.

Concrete doelstellingen

- is de verbinding van Twente met andere stadsregio's en Duitsland minimaal gegarandeerd met een snelle verbinding via de weg;
- is het Twentekanaal geschikt voor klasse Va schepen;
- is er 6 x per uur een snelle treinverbinding tussen Wierden en Enschede;
- is Agglonet Twente gerealiseerd met een hoge kwaliteit en betrouwbaarheid van het regionale OV-systeem;
- is er een regionaal fietsnetwerk Twente;
- is het Twentse bedrijfsleven aangesloten op breedband.

Samenvatting kosten AVT t.i.v. investeringsfonds AVT

Bijdragen uit het Investeringsfonds Agenda van Twente ad € 30 miljoen.

datum: 17-06-2013

x € 1.000,-

Agenda van Twente		Totaal	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	relevante subtotalen	toelichting
Agenda van Twente															
nr.	omschrijving														
subsidiebeschikkingen AVT jaarschijf 2008															
1	Regionale Startersondersteuning	660		220	220	220								15.028	toegekende beschikkingen
2	Rijksweg 35	3.000								3.000					
3	Rijksweg N 18	3.000			3.000									9.363	
4	Rijksweg A1	100		100											
5	Agglonet	875		875											
6	Anpak'n	204		109	95										
7	SIO Internationaal basisonderwijs	325		65	65	65	65		65						
8	Arbeidsmarktplan Twente 1	100		34	125	125	50		16						
9	WTC	500		125	766	0	125								
10	Centraal station / Hart Van Zuid	5.005		634	655	668	680	697	2.600	715	715	209			in 2011 en 2012 uitgesteld, nadere verdeling volgt thans IST (Innovatie Sprong Twente) in 2012 ingetrokken
11	Toeristische Promotie Twente	3.334		160	500			-160							
12	Microfinanciering	0													
13	Het Ravijn	1.000					500								
14	Waterrijk	0													
15	Kennispark	1.158					386		386	386					uitgesteld in 2012
16	Gebiedsontwikkeling luchthaven Twente	3.050				550	500	500	500	500	500				
17	Masterplan Stationspark Oldenzaal Centraal	0													
18	Masterplan Stationspark Oldenzaal Centraal	1.000							500	500					uitgesteld in 2012
19	Arbeidsmarktplan 2	870					870								DB 12-11-12 Doorlieren loont - 200.000
20	SIO Internationaal voortgezet onderwijs	210					53		104	53					uitgesteld in 2012
Totaal subsidiebijdragen AvT		24.391	0	2.322	6.426	1.628	3.229	1.037	4.171	5.154	1.215	209	0	24.391	totaal
Fondsen Agenda van Twente														955	
21	Majeure Twentse toeristische projecten														resterend in fondsen
21 a	Twente Logies (Marketing erfgoedlocaties)					33									toegekende beschikkingen
21 b	Twente op de SD kaart (GPS routenavigatiesysteem)					114									
21 c	Mountainbikeroute Twickel					20									
21 d	Wandelen en fietsen					19									
21 e	Wellness op het platte land					62									
21 f	Ruiter- en menroutenetwerk					113									
21 g	Rustpunten					75									
21 h	Topsportevenementen 2						77								
21 i	MTB routenetwerk						122								
21 j	Landschapscentrum NOT							122							
21 k	Kwaliteitsimpuls C en B vakanties							30							
21 l	Zout en Zoutmarke							71							
21 m	Twents Gastheerschap							58							
21 n	Toeristisch Twente Portal							18							
21 o	EOA								100						
22 a n	Nationaal Wielersportmuseum II							40							
Totaal Majeure Twentse toeristische projecten		1.830				436	199	339	100	0	0	0	0	1074	
22	Sport/musea/cultuur														
22 a	Nationaal Wielersportmuseum				85										
22 b	DMO Cultuurportaal Twente				100										
22 c	Vijf Topsportevenementen				100										
22 d	Digitalisering Twentse Dagbladen (DTD)							50							
22 e	Nationale Sportweek 2012							60							
Totaal Sport/musea/cultuur		500			285			110						395	
23	Hippische initiatieven														
23 a	project Kwartiermaken					50									
23 b	Stichting HION						56								
Totaal Hippische Initiatieven		209				50	56							106	
Totaal Fondsen Agenda Van Twente		2.630			285	486	255	449	100	0	0	0	0	2.630	totaal
Totaal Investeringsbijdragen AvT		26.921	0	2.322	5.711	2.114	3.484	1.486	4.271	5.154	1.215	209	0	26.921	
Uitvoeringskosten															
	Bijdrage in kosten projectbureau AvT domein Leefomgeving	1.038		253	182	220	115	86	91	91				1.038	kosten 2012 (273-100 rest.TBT- 87 deel IPT)
	accountantskosten	5					3	2							
	rentekosten	103					87	16						108	
Totaal uitvoeringskosten		1.146		253	182	220	205	104	91	91	0	0	0	1.146	
Totaal kosten ten laste van het investeringsfonds AVT		28.067	0	2.575	5.893	2.334	3.689	1.590	4.362	5.245	1.215	209	0	28.067	totaal
Samenvatting totalen AvT naar fase:															
	beschikt			2.575	5.893	2.334	3.689	1.572	1.077	91				17.141	
	voorbekend							0	3.255	5.154	1.215	209		9.863	
	overige kosten						90	18						108	
	fondsen													955	
	totalen			2.575	5.893	2.334	3.689	1.590	4.362	5.245	1.215	209	0	28.067	

regio
Twente

Legenda Samenvatting kosten	
afgegeven beschikking en betaald voorschot	beschikt
vervolgbijdragen voortvloeiend uit beschikte aanvragen (meerjarig effect)	voorbeschikt
onbenutte ruimte fondsen AVT	budgetruimte
afgewikkelde projecten	√ vetgedrukt

Projectfiches

Project	Organisatie	Pagina
CST/Hart van Zuid	Hart van Zuid/Gemeente Hengelo	10
WTC	WTC/Gemeente Hengelo	13
A1-N18-N35	Regio Twente	15
Kennispark	Kennispark/Gemeente Enschede	18
Gebiedsontwikkeling luchthaven ¹	Gemeente Enschede	PM
Toeristische Ontwikkeling Twente	Regio Twente	21
Arbeidsmarktplan (arbeidsmarktbeleid)	Regio Twente	25
Startersondersteuning (arbeidsmarktbeleid)	POWI	29
Microfinanciering (arbeidsmarktbeleid)	Gemeente Hengelo/ROZ	32
Groene Poort	Groene Poort/Gemeente Borne	34
Oldenzaal Centraal	Gemeente Oldenzaal	37
Waterrijk ²	Gemeente Almelo	PM
Agglonet	Regio Twente	N.v.t.
Anpakk'n	Netwerkstad Twente	N.v.t.
Het Ravijn	Gemeente Hellendoorn	N.v.t.
Internationaal onderwijs Twente	Stichting Internationaal Onderwijs Twente	39
Fondsen Sport en cultuur / Hippische Initiatieven	Regio Twente	41

¹ PM-post: op dit moment nog geen concrete middelen toegekend aan project, vandaar dat er nog geen projectfiche opgesteld is.

² Idem.

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Hart van Zuid – www.hartvanzuid.nl

Projecttrekker: Sanne Elferdink

(Communicatie)contactpersoon: Rob Straver

Looptijd: 7 jaar (2008-2014)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Het project Centraal Station Twente/Hart van Zuid omvat de transformatie van een 50 ha groot deels verouderd bedrijventerrein naar een vitale, levendige woonwijk met een integratie van functies op het gebied van wonen, werken, recreëren en onderwijs, versterking van de ontsluitingsstructuur en met behoud van de identiteit gebaseerd op het behoud van het industrieel erfgoed op een duurzame wijze uitgevoerd. Doel is om een regionaal knooppunt te ontwikkelen waardoor het internationaal vestigingsmilieu wordt versterkt. De ontwikkeling van het WTC kan hier dan niet los van worden gezien.

Vanuit de Agenda van Twente is er voor het project CST-HvZ € 5.005.000 gereserveerd (7 jaar x € 715.000). In 2009 is € 765.780 aangewend voor planvorming + (tijdelijke) uitvoering Industrieplein (incl. P&R-terrein), opstellen Nota van Uitgangspunten CST/Hart van Zuid en planvorming inrichting stationsplein incl. herinrichting busstation.

Hengelo heeft aangegeven het resterende bedrag ad. € 4.239.220 te willen aanwenden voor de verwerving en restauratie en verbouw van het *Vereenigingsgebouw* mede ten behoeve van huisvesting gelieerd aan het WTC Twente.

De onderhandelingen met Stork over de verplaatsing van Stork Technical Services naar de Kanaalzone en de aankoop van de eigendommen van Stork ten noorden van het Esrein, waaronder het *Vereenigingsgebouw*, bevinden zich in een afrondend stadium. Het definitieve akkoord wordt naar verwachting in het voorjaar van 2013 ondertekend. De aankoop van het Vereenigingsgebouw maakt onderdeel uit van deze package deal. In december 2012 is vooruitlopend op de package deal met Stork de grond in de Kanaalzone aangekocht. Ook hebben partijen aan de onderhandelingstafel afgesproken dat per 1 maart alle noodzakelijke contracten en overeenkomsten op tafel moeten liggen zodat besluitvorming zowel in maart en april kan plaatsvinden. In de koopovereenkomst van de Kanaalzone is deze termijn vastgelegd, waardoor nu zicht is op een onderhandelingsresultaat in het voorjaar 2013.

Onderhandelingsresultaat ten aanzien van het Vereenigingsgebouw is dat de aankoopprijs voor het Vereenigingsgebouw is bepaald op € 1,5 mln. De kosten voor achterstallig onderhoud, waarvoor door een onafhankelijk bureau een rapport is opgesteld, bedragen ca. € 1,1 mln. Met de aankoop van het Vereenigingsgebouw is derhalve een investering van € 2,6 mln. gemoeid, waarvoor de gemeente Hengelo Regio Twente zal verzoeken om de middelen van de Agenda in te zetten. Naar verwachting zal de aankoop in 2013 worden geëffectueerd. Daarnaast zal het verzoek zijn om het resterende bedrag van de middelen van de Agenda van Twente, van ongeveer € 1,4 miljoen enerzijds in te zetten voor de planuitwerking van de ontwikkeling en realisatie van het Vereenigingsgebouw, anderzijds voor de planuitwerking en realisatie van de verbouw van bouwdeel 5 / 6 van de voormalige MTS ten behoeve van de ontwikkeling 1^e fase van de huisvesting van het WTC Twente.

Activiteiten

In 2012 zijn geen nieuwe activiteiten uitgevoerd die zijn gefinancierd vanuit de Agenda van Twente. De eerste bijdrage van € 765.780 is verantwoord en afgerekend. Wel zijn er in 2012 verschillende zaken in het plangebied ter hand genomen en afgerond:

- Herinrichting stationsplein (afgerond)
- Busstation (afgerond)
- Fietsenstalling
- Nieuwbouw kantoor Siemens (afgerond)

Resultaten

Mede door de bijdrage van de Agenda van Twente zijn tot nu toe de volgende resultaten bereikt:

- Tijdelijke inrichting Industrieplein
- Upgrading Centraal Station van Twente
- Realisatie herinrichting stationsplein en nieuw busstation aanbesteding nieuwe fietsenstalling
- Realisatie van een hoogwaardig openbaar vervoersknooppunt

De gezamenlijke lobby van regio, provincie en gemeente heeft er voor gezorgd dat ook het Rijk de opgave CST/HvZ is gaan zien als een belangrijke rijksopgave en heeft daarvoor € 14.5 miljoen beschikbaar gesteld om mee te investeren in Hart van Zuid.

Financiën

Er is vanuit de Agenda van Twente € 5.005.000,00 beschikbaar voor dit project, dit bedrag wordt de komende jaren als volgt besteed:

2009 € 765.780

2010 i.v.m. liquiditeitsproblemen a.g.v. voorfinanciering Twente heeft de gemeente Hengelo in 2010 afgezien van hun bijdrage. Deze zou in 2011 extra uitgekeerd worden indien de gemeente zou zijn overgegaan tot verwerving van het *Vereenigingsgebouw*. Dit is niet gebeurd. Deze verwerving wordt nu voorzien medio 2013.

Zoals reeds aangegeven zal in het voorjaar van 2013 besluitvorming over de packagedeal plaatsvinden. Met de aankoop van het Vereenigingsgebouw is een investering van € 2,6 mln. gemoeid, inclusief het achterstallig onderhoud, waarvoor de middelen van de Agenda zullen worden aangesproken. Zodra besluitvorming over de package deal is afgerond, eind april 2013, zal de gemeente Hengelo een aanvraag doen om over te gaan tot uitbetaling van de middelen.

Vanuit de BDU middelen is er ook ruim € **11.000.000** beschikbaar gesteld vanuit Regio Twente voor ondermeer de aanleg van Laan van Hart van Zuid, het busstation, P&R en de fietsenstalling. Het busstation is inmiddels gerealiseerd en voor de fietsenstalling is een SOK met Prorail ondertekend, de bouw zal in 2013 plaatsvinden.

Totaal project voldume fase 2* € 100.200.000 (nominale waarde)

Bijdragen diverse partijen:

Gemeente Hengelo	€	24.310.000 (m.n. bijdragen vanuit grex)
Provincie Overijssel	€	34.240.000
Regio Twente	€	16.100.000
Rijk	€	19.320.000
Overig:	€	6.230.000

*

Heeft betrekking op de onderdelen:

Aanleg 2^e fase HvZ, Vereengingsgebouw, Kanaalzone en Woonstad Noord

WTC businessdistrict

Stationsplein/Busstation en fietsenstalling

P&R garage

De multiplier na toekenning vanuit de Regio heeft bij dit project zeker zijn weerslag gehad. Voor de provincie en in een later stadium ook voor het Rijk was het duidelijk dat Twente dit als een belangrijk regionaal project ziet. De ontwikkeling naar samenbundeling van de grote majeure projecten in de Innovatiedriehoek is een logisch vervolg hierop, waarvoor de provincie Overijssel extra middelen ter beschikking heeft en wil stellen voor de uitvoering van deze projecten. De provincie Overijssel heeft uit de 1^e tranche Innovatiedriehoek in 2012 een beschikking afgegeven van € 17,3 mln. ten behoeve

van de doortrekking van de Laan Hart van Zuid in zowel zuidelijke als noordelijke richting. Daarnaast zijn in dit kader tevens middelen in het vooruitzicht gesteld voor de verplaatsing van Stork Technical Services naar de Kanaalzone (€ 21,1 mln.) en de brug over het Twentekanaal (€ 7,1mln.).

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Het project draagt bij aan alle doelen van de verschillende programma's. De (inter)nationale concurrentiepositie wordt versterkt, de bereikbaarheid vergroot, zeker ook op het gebied van openbaar vervoer en er wordt een aantrekkelijk woonklimaat gerealiseerd.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Het bevordert de regionale werkgelegenheid doordat in het plangebied 7500 arbeidsplaatsen ontstaan, er een versterking komt van het innovatieproces door kennisontwikkeling, innovatie en werkgelegenheid in het gebied aan elkaar te koppelen, waardoor er valorisatie ontstaat. Met het plan wordt zowel werkgelegenheid bevordert ten aanzien van laag- als hoogopgeleiden en ontstaat er een duurzaam behoud van de hoogwaardige kennisintensieve werkgelegenheid in het plangebied en binnen de regio.

Problemen/knelpunten/risico's

- De kantorenmarkt is gestagneerd als gevolg van de economische crisis.
- De raming van kosten van de verbouw van een Rijksmonument (Vereenigingsgebouw) is complex waardoor overschrijding van kosten mogelijk is.
- De onderhandelingen in het kader van de verwerving van de noodzakelijke gronden t.b.v. de doortrekking van de Laan Hart van Zuid zijn trager verlopen dan was voorzien. De aankoop van het Vereenigingsgebouw maakt onderdeel uit van deze package deal. In december 2012 is vooruitlopend op de package deal met Stork de grond in de Kanaalzone aangekocht. Ook hebben partijen aan de onderhandelingstafel afgesproken dat per 1 maart 2013 alle noodzakelijke contracten en overeenkomsten op tafel moeten liggen zodat besluitvorming zowel in maart en april kan plaatsvinden. In de koopovereenkomst van de Kanaalzone is deze termijn vastgelegd, waardoor nu zicht is op een onderhandelingsresultaat in het voorjaar 2013.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid	4.650	1.500
Aantal publiciteitsmomenten		Opening station 25 juni 2011 Nieuwbouw Siemens
Opening Stationsplein	Juli 2012	Heringericht stationsplein
Opening busstation	September 2012	Overdekt busstation incl. dynamisch reizigersinformatiesysteem
Nieuwe fietsenstalling	31 december 2013	2250 nieuwe fietsparkeerplaatsen

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: World Trade Center – www.wtctwente.eu

Projecttrekker: Freerk Faber

Communicatiecontactpersoon: Marie-José Nassette

**WORLD TRADE CENTER
TWENTE**

Looptijd: 4 jaar (2008-2012)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

De missie van het World Trade Center (WTC) Twente is het bevorderen van internationale activiteiten in haar werkgebied; de Euregio. Het WTC werkt o.a. samen met de Kamer van Koophandel Oost Nederland, Syntens, Kennispark, Innovatieplatform Twente, Oost NV, Enterprise Europe Network, Nederlandse en Duitse overheden en onderwijs- en kennisinstellingen. Het WTC moet voor alle problemen en vragen op het gebied van internationaal zakendoen het eerste aanspreekpunt worden. Daarnaast bevordert het WTC Twente de komst van een WTC gebouw in het plangebied Centraal Station van Twente/WTC Twente Business District in Hengelo.

Voor het project is in totaal **€ 500.000** beschikbaar uit de Agenda van Twente. Inmiddels zijn alle jaarschijven à € 125.000 uitgekeerd en bestrijkt de laatste jaarschijf van 2011 ook het jaar 2012. De bijdragen van Regio Twente voor 2008-2012 zijn inmiddels definitief vastgesteld door het dagelijks bestuur.

Activiteiten

- De kennis van bedrijven in de regio over internationaal zakendoen is door de bijeenkomsten van de WTC Twente Business Club vergroot. Gemiddeld waren 40-60 personen aanwezig op de bijeenkomsten met als uitschieter meer dan 150 personen bij de uitreiking van de WTC Twente Export Award 2011.
- In 2012 is het ledenaantal van de WTC Twente Business Club gegroeid van 125 naar 135 leden.
- De deelnemers aan de uitgaande handelsmissie naar Sao Paulo in 2011 verwachten in de komende 2 jaar 1,5-2 miljoen euro extra omzet te halen door contacten met Braziliaanse bedrijven tijdens het in Sao Paulo georganiseerde matchmakingprogramma.
- Er is een plan van aanpak opgestart voor de komst van de vernieuwbouw van de MTS Hofstedeschool tot WTC Twente gebouw.
- De pilot van het Expat Center Twente is op 1 juli 2012 gestart. Er participeren 7 bedrijven als corporate partner en zijn er gesprekken met diverse andere partners (makelaars, accountants, etc.) om aan het expat center deel te nemen.
- In 2011 zijn er 40 Trade Opportunities (handelsaanvragen, zowel advisering als informatieverstrekking) opgesteld voor de leden. Tot 1 november 2012 zijn er 43 zoekopdrachten voor internationale partners geweest.
- Er is een Interreg subsidie voorbereid. Er zijn Duitse partners gevonden, maar er was weerstand vanuit de Industrie- und Handelskammer (IHK) Münster. Hierdoor kreeg een groot project onvoldoende draagvlak. Inmiddels is een vereenvoudigd voorstel geaccepteerd en toegekend.

Resultaten

In het strategisch Plan WTC Twente 2009-2013 worden drie belangrijke doelen genoemd.

- Ontwikkelen van WTC Twente tot internationaal economisch anker voor de Euregio;
- Uitwisselen van kennis en ervaring met het internationaal zakendoen tussen de 4-O's;
- Bevorderen van de komst van een WTC gebouw in het plangebied Centraal Station Twente.

De bijdrage vanuit de Agenda van Twente 2008-2012 heeft het WTC Twente in staat gesteld om naamsbekendheid te verwerven in de regio Twente en ook een positie te verwerven in het economisch krachtenveld in Twente. Het WTC Twente heeft zelf initiatieven genomen, zoals het International Business Information Center en de oprichting van het Expat Center Twente om een bijdrage te leveren aan de Twentse economie. Ook heeft het door deelname aan verschillende initiatieven, zoals de werkgroep internationaal Twente, Saxion International Week en de kennistafels in Almelo en Hengelo, bijgedragen aan het ondersteunen van het internationaal georiënteerde bedrijfsleven en studenten. Het WTC gebruikt in haar uitingen het beeld van Regiobranding.

De verwachting is dat het WTC in juli 2015 naar haar definitieve huisvesting in het WTC Business District (voormalig MTS en Vereenigingsgebouw- zie fiche Hart van Zuid) kan verhuizen en door het aanbieden van vergader- werk en congresruimte meer inkomsten kan genereren. Vanaf 1 juli 2016 zou zij dan zonder overheidsbijdrage kunnen opereren.

Financiën

Er was **€ 500.000** beschikbaar voor dit project vanuit de Agenda van Twente, uitgekeerd in vier jaarschijven à € 125.000. De gemeente Hengelo droeg € 50.000 per jaar bij. Daarbij haalt het WTC inkomsten uit de lidmaatschapsgelden van haar leden en het aanbieden van diensten.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Het WTC Twente draagt bij aan bijna alle doelstellingen van het programma 'Werken in Twente'. Het WTC biedt dankzij zijn wereldwijde netwerk kansen aan internationaal expanderende bedrijven en aan starters op de internationale markt. Dat beperkt zich niet tot de regio Twente; ook het MONT-gebied en de Euregio profiteren van de aanwezigheid van het WTC Twente. Het WTC past in het streven naar meer hoogwaardige banen in Twente.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Het WTC Twente draagt substantieel bij aan:

- het ondersteunen van de regionale kennis en innovatiekracht
- de concrete samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden
- het bevorderen van investeringen van buiten en vergroten van *business opportunities* en werkgelegenheid
- het bevorderen van vertrouwen in lokale en internationale businessgemeenschap
- de internationale expansie van het Twentse bedrijfsleven.

Problemen/knelpunten/risico's

Aangezien de bijdrage uit de Agenda van Twente is gestopt en er nog niet voldoende vervangende inkomstenbronnen zijn gevonden, is het mogelijke gevolg dat de WTC organisatie onvoldoende middelen heeft om de activiteiten voort te zetten of in afgeslankte vorm verder zal moeten, waarbij niet langer alle services kunnen worden aangeboden.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid		4 WTC organisatie+ en indirect bij bedrijven n.a.v. uitvoeren trade opportunities
Aantal publiciteitsmomenten		Jaarlijkse uitreiking Twente Export Award Conferentie Twente Internationaal Diverse publicaties in regionale en buitenlandse kranten

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: N 18 – A1- NA35 - www.regiotwente.nl

Projecttrekker: Gerrit Niezink

(Communicatie)contactpersoon: Patrick Zoontjes, Karsten ten Heggeler

Looptijd: vanaf 2009

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Goede bereikbaarheid van Twente is voorwaarde voor optimale ontwikkeling van de Twentse economie. Daarnaast is dit een belangrijke vestigingsfactor. Het regionale hoofdwegennet bestaat uit rijkswegen en delen van het onderliggende wegennet. Dit gehele netwerk moet voldoen aan eisen om voldoende doorstroming te bieden voor de interne, externe en doorgaande verplaatsingen.

Voor de Agenda van Twente betreft het verbetering van de volgende rijkswegen:

N 35 gedeelte Wierden- Nijverdal. Na realisatie ontstaat er in Twente een 100 km/u 2x2 Rijksweg 35.

N 18 Enschede- Groenlo als 100 km/u autoweg 2x1 en van Haaksbergen-Enschede 2x2.

A 1 realisatie van een 2 x 3 strooks-autosnelweg tussen Apeldoorn- Azelo

Activiteiten

N35

In 2009 is door de provincie Overijssel, Regio Twente en de aan de N35 liggende gemeenten een Marsroute vastgesteld als richtinggevend document in de verdere verbetering van de N35 Zwolle- Almelo. Met de aanleg van de combitunnel is inmiddels gestart. Deze zal in 2014 gereed zijn. Voor de schakel Wierden-Nijverdal is in 2011 de verkenning opgestart. Het beschikbare budget van € 80 miljoen is taakstellend. De verwachting was dat de minister eind 2013 een tracébesluit zou nemen. Die planning is echter losgelaten omdat o.a. onvoldoende rekening is gehouden met de aanwezigheid van het waterwingebied van Vitens. Daarnaast heeft er vanwege een overschrijding van het taakstellend budget een versobering van de plannen plaatsgevonden. De verkenning wordt medio 2013 afgerond. De uitvoering staat gepland voor de periode 2015-2017.

N18

De minister heeft in november 2011 het Ontwerp tracé besluit vastgesteld en ter inzage gelegd. De N18 wordt tussen Enschede en Haaksbergen op basis van deze plannen aangelegd als een 2x2 strooks 100 km/u weg. Tussen Haaksbergen en Groenlo ontstaat een nieuwe 2X1 strooks 100 km/u weg. Met deze weg worden de bestaande problemen voor wat betreft de leefbaarheid in de kernen, verkeersveiligheid en bereikbaarheid opgelost. In 2012 is op basis van de inspraakreacties het Tracébesluit voorbereid. De vaststelling van het tracébesluit is vanwege de onderhandelingen over (bekostiging van) de afwaardering van de oude N18 vertraagd naar begin 2013. Nadat het Tracébesluit onherroepelijk is verklaard (verwachting medio 2014) kan worden gestart met de uitvoering van de werkzaamheden.

A1

Eind 2009 is een planstudie uitgevoerd om de problemen rondom de A1 in kaart te brengen. Resultaat was een verkenning naar de benodigde capaciteit op de A1 delen van Apeldoorn – Deventer Oost en van Deventer Oost naar Azelo. De bijdrage uit de Agenda van Twente is ondermeer gebruikt voor het uitvoeren van de gebiedsgerichte verkenning A1, bijdragen aan de A1-zone en onderzoek naar financieringsconstructie capaciteitsuitbreiding A1.

Resultaten

N 35: Wierden-Nijverdal Verkenning is vertraagd. De combitunnel in Nijverdal is in 2014 gereed.

N 18: Het ontwerp Tracé Besluit is in 2011 gepubliceerd. Het Tracébesluit staat gepland voor begin 2013. Volgens planning is de N18 gerealiseerd in 2016.

A 1: De geleverde inspanningen, waarbij diverse partijen zijn betrokken, hebben ertoe geleid dat in het BO MIRT van mei 2011 een principeakkoord is bereikt tussen Rijk en regionale partijen om de A1, gedeelte Apeldoorn – Azelo, te gaan aanpakken. In het BO MIRT van november 2011 en 2012 zijn hieromtrent nadere afspraken gemaakt en naar verwachting zal in de 1^e helft van 2013 een overeenkomst tussen de betrokken partijen worden getekend. Het akkoord voorziet er in dat het wegdeel tussen Apeldoorn en Deventer-Oost op termijn als 2 x 4 autosnelweg zal worden uitgevoerd en dat het deel Deventer-Oost - Azelo gefaseerd een 2 x 3 autosnelweg gaat worden. Over de financiering van deze maatregelen zijn afspraken de maak. Er is dan ook belangrijke voortgang geboekt om de oorspronkelijke doelstelling, verbetering van de A1, te realiseren. Voorlopig is het uitgangspunt dat ondermeer het tracédeel van Deventer-Oost tot Rijssen wordt versnel met de toegezegde bijdrage van regionale partijen (provincies, Regio Twente en regio Stedendriehoek). Gezamenlijk is 100 mln. investeringsgeld toegezegd onder de voorwaarde dat realisatie start in 2017. Regio Twente draagt 10 mln. bij vanuit haar BDU. Provincies overwegen naast de investeringsbijdrage extra budget in te zetten als voorfinanciering tot het jaar waarin het Rijk haar financiële middelen beschikbaar heeft.

Financiën

N35: Vanuit de Agenda van Twente is € 3.000.000 beschikbaar en gereserveerd, vanuit de BDU regiomiddelen is er € 5.000.000 gereserveerd.

N18: Totale bijdrage van Regio Twente was oorspronkelijk € 11 miljoen voor de verbetering van de N18 waarvan € 3 miljoen vanuit de Agenda van Twente. Het totaalbudget is € 303 miljoen, waarvan het Rijk € 162 miljoen, Provincie Overijssel € 24 miljoen, Provincie Gelderland € 85 miljoen en de gemeenten Enschede en Haaksbergen resp. € 8 en € 2 miljoen meefinancieren.

Op 31 december 2009 zijn deze bedragen overgemaakt aan Rijkswaterstaat voor de N18. Hiermee zijn ook de risico's van prijsverhogingen/indexeringen afgekocht.

In 2010 is er een extra BDU-bijdrage van Regio Twente van € 450.000 toegezegd bovenop de eerdere € 11 miljoen. Met dit bedrag wordt voor de toekomstige aansluiting van de N18 op de A35 in het OTB gewerkt met de meest duurzame variant van de uitgewerkte oplossingen.

A 1: Vanuit de Agenda van Twente is eind 2008 € 100.000 beschikbaar gesteld om een planstudie uit te voeren om de problemen rondom de A 1 in kaart te brengen. Deze is in 2010 definitief afgerekend. Eind 2012 heeft de regioraad besloten om als Regio Twente 10 mln. uit de BDU bij te dragen in de regionale cofinanciering voor versnelling (start 2017) van verruiming van tracédelen van de A1.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

De interne en externe bereikbaarheid van Twente verbetert waardoor Twente een interessantere vestigingsplaats wordt.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Verbetering van de (verkeers)veiligheid en leefbaarheid in de kernen

Problemen/knelpunten/risico's

N35: Onzeker is of taakstellend budget voldoende is om de volledige ambities te financieren

N18: In 2013 dienen er sluitende afspraken met betrokken wegbeheerders worden gemaakt over de overdracht van bestaande N18

A1: eind 2012 heeft het kabinet Rutte II besloten om structureel € 250 mln. extra te bezuinigen op de begroting van het ministerie IenM. Hierdoor zal het rijk hoogstwaarschijnlijk pas later haar financiële middelen beschikbaar hebben dan tot nu toe uitgangspunt was om te investeren in

verruiming van de A1 Apeldoorn - Azelo. Rijk en regionale partners zullen in de 1^e helft 2013 samen bepalen of en hoe dit financiële probleem kan worden opgevangen.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid		n.v.t.
Aantal publiciteitsmomenten		In 2013 wordt naar verwachting de overeenkomst getekend met de minister over capaciteitsuitbreiding A1 In 2013 wordt de realisatieovereenkomst N18 getekend. In 2013 wordt de verkenning N35 (Wierden-Nijverdal) afgerond

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Kennispark – www.kennispark.nl

Projecttrekker: Kees Eijkel

(Communicatie)contactpersoon: Nancy Trip - André Spoelstra

Looptijd: 5 jaar (2010-2015)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Het motto van Kennispark is 'Empowering Entrepreneurship & Innovation'. De Universiteit Twente, Gemeente Enschede (namens de Netwerkstad Twente), Provincie Overijssel en Saxion (en vanaf 1 januari 2013 ook Regio Twente) werken gezamenlijk aan het creëren van een krachtig ecosysteem voor kennisintensief ondernemerschap en innovatie. Door het benutten van bestaande en nieuw te ontwikkelen kennis én het stimuleren van de oprichting en verdere groei van innovatieve bedrijven moeten 10.000 nieuwe banen worden gecreëerd tussen 2005 en 2025.

Om dit doel te realiseren is in samenwerking met Provincie Overijssel, Universiteit Twente en de gemeente Enschede (namens Netwerkstad Twente) een Convenant Kennispark opgesteld. In dit convenant staan drie pijlers centraal:

1. ondernemerschap (meer en betere kwaliteit businesscases en ondernemers, financieringsnetwerk en incubator);
2. innovatie (effectieve interactie tussen kennisintensieve bedrijven en kennisinstellingen);
3. gebied (aantrekkelijke omgeving gericht op kennisuitwisseling).

In het kader van de derde pijler is het Masterplan Gebiedsontwikkeling Kennispark opgesteld dat tot doel heeft het creëren van ruimte voor 10.000 arbeidsplaatsen. De Agenda van Twente voorziet tot 2014 in een bijdrage van in totaal € 3.050.000 aan dit plan, waarvan € 2.500.000 voor fysieke aanpassingen in de realisatie van Fase 1 van het Masterplan en € 550.000 voor de andere twee pijlers.

Activiteiten

- De herinrichting van de Hengelosestraat is in december 2010 van start gegaan en is nagenoeg gereed. Alleen de realisatie van de kruising Bosweg – Hengelosestraat moet nog worden voltooid, daarvoor is al wel een tijdelijke oplossing gevonden. Naar verwachting zal de complete kruising nog in 2013 kunnen worden gerealiseerd.
- Binnen het B&S Park is gestart met de infrastructurele activiteiten die deel uit maken van deze fase. Het gaat dan om de aanpassing van het Station Drienerlo; daarvoor is de uitvoering gestart. Oplevering is voorzien voor mei, daarbij is enige vertraging opgelopen vanwege het faillissement van de aannemer. De verbinding van het Station Drienerlo met de campus van de Universiteit Twente moet nog gerealiseerd worden. Versterking van de ruimtelijke kwaliteit neemt een prominente plek in bij dit deelproject; daarbij is een deel van de beschikbare kavels voor bedrijventerrein uit de markt gehaald, ten behoeve van de versterking van de groenstructuur en het verbeteren van (wandel- en fiets-) routes tussen de universiteit en het station.
- In 2012 zijn ruim 100 events georganiseerd in the Corridor waaronder bijeenkomsten gericht op awareness rond ondernemerschap, valorisatie en carrièremogelijkheden in de regio voor studenten en onderzoekers. Met deze events organiseert Kennispark in het gebied rond de kennisinstellingen de flow op kennis, talent, financiering, informatie en voorzieningen. Het grootste event, het Innoversum Innovatiecongres, waarbij crossovers tussen bedrijven en onderzoeksgroepen bijdragen aan een versterkte economische activiteit heeft 700 deelnemers getrokken.

- De inrichting van het gebouw the Corridor heeft in 2012 geen verdere aanpassingen nodig gehad. De oplevering van gebouw the Gallery is voorzien in maart 2013.

Resultaten

Volgens een onderzoek van Buck Consultants van december 2012 is Kennispark Twente van de zeven high tech campussen in Nederland de snelstgroeiende en koploper op het gebied van bedrijfsvestigingen.

- Kennispark is door het Rijk benoemd als een kennis/innovatiecampus van nationaal belang.

Financiën

Met de gemeente Enschede is afgesproken dat de bijdrage aan de gebiedsontwikkeling ad **€ 2.500.000** voor aanpassingen aan de Hengelosestraat in vijf jaarschijven van € 500.000 (2011-2015) zal worden beschikbaar gesteld, hoewel de werkzaamheden in 2012 worden afgerond. Inmiddels zijn de eerste jaarschijven bevoorschot.

De begroting van het project is bijgesteld tot 17,9 miljoen euro. De kosten en opbrengsten voor de investeringen op het terrein van de Universiteit Twente zijn buiten de scope van de herziene begroting gelaten, omdat deze een eigen dynamiek kennen. Deze maakten wel deel uit van de initiële projectbegroting. De financiële inbreng voor de diverse deelprojecten die samen het project "Kennispark Fase 1 ihkv Agenda van Twente" vormen ziet er als volgt uit:

Regio Twente ihkv BDU Hoogwaardig Openbaar Vervoer	€ 4.000.000,00
Provincie Overijssel, GSB	€ 4.000.000,00
FES	€ 1.200.000,00
BIRK	€ 1.200.000,00
Regio Twente ihkv Agenda van Twente	€ 2.500.000,00
Gemeente Enschede	€ 5.000.000,00

Totaal	€ 17.900.000,00

Verder is er **€ 550.000** beschikbaar gesteld in 2010 voor Kennispark voor inrichting en exploitatie van de Corridor en the Gallery. Dit bedrag wordt middels jaarlijkse voortgangsrapportages verantwoord.

2010: 125.000 euro – Expositie en inrichting 100.000 euro – Evenementen 25.000 euro, incl. projectmanagement

2011: 80.000 euro – Expositie en inrichting 5.000 euro – Evenementen 75.000 euro, incl. projectmanagement

2012: 75.000 euro – Expositie en inrichting 0.000 euro – Evenementen 75.000 euro, incl. projectmanagement

2013: 200.000 euro – Expositie en inrichting 125.000 euro – Evenementen 75.000 euro, incl. projectmanagement

2014: 70.000 euro – Expositie en inrichting 35.000 euro – Evenementen 35.000 euro, incl. projectmanagement

Stappen om de stichting Powered by Twente (evenementen) als ook het Publiekscentrum in the Gallery meer zelfdragend te laten zijn, worden momenteel onderzocht. Met de Gallery is inmiddels een overeenkomst gesloten waarbij via een opslag in de m2 prijs een vergoeding is opgenomen voor de voorzieningen en events, die door Kennispark/Powered by Twente worden geleverd. Deze voorzieningen worden de `smartware` genoemd: de invulling van het gebouw met de dynamiek en interactie door evenementen, publiekscentrum, ondersteunende loketten en informatiepunten.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Kennispark zorgt voor een versterking van de economische structuur van Twente en jaagt de transformatie van maak- naar kennisindustrie aan.

Het project draagt bij aan verschillende doelstellingen van de Agenda van Twente:

- Twente is één van de vijf snelst groeiende kenniseconomieën van Europa;
- Meer hoger opgeleiden in de beroepsbevolking;
- Wervend en dynamisch ondernemers- en startersklimaat.
- Een zeer goede interne en externe bereikbaarheid.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Kennispark Twente geeft een belangrijke impuls aan het benutten van de kennisconcentraties rond de Universiteit Twente. Ten tweede draagt Kennispark bij aan een zowel hoogwaardig als groen investeringsklimaat in Oost-Nederland (genoemd als sterke pull-factor voor de regio). De Kennispark activiteiten op het vlak van kennisvalorisatie, innovatie en locatieontwikkeling komen met name tot stand op initiatief van private partijen en kennisinstellingen.

Problemen/knelpunten/risico's

De eerste fase van gebouw the Gallery, waarin ook het publiekscentrum wordt gevestigd, wordt begin 2013 opgeleverd. Voor het project levert deze vertraging geen risico's op. De eerste fase wordt opgeleverd begin 2013. Daarmee verschuift wel het budget dat is gereserveerd voor het publiekscentrum van 2011 en 2012 naar 2013 en 2014.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde extra werkgelegenheid	10000 in 2025	Arbeidsplaatsen in het gebied (exclusief UT) is gegroeid van 4669 in 2006 via 5905 in 2010 naar 6300 in 2012.

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Twents Bureau
voor Toerisme

Naam project: Toeristische Ontwikkeling Twente

Projecttrekker: Fons Lohuis

Looptijd: 5 jaar (2008-2012)

Inhoudelijke voortgang**Doelstelling**

De ontwikkeling van het toerisme in Twente is één van de speerpunten van de Agenda van Twente. In 2009 is het Uitvoeringsprogramma Vrije Tijd Twente (UVT) vastgesteld door het DB. Dit programma is de uitwerking van deze doelstelling en vormt het uitgangspunt van de toeristische ontwikkeling in de regio. De activiteiten, die uitgevoerd worden voor de toeristische ontwikkeling van Twente, zijn tot en met 2012 beschreven in het Actieprogramma Vrije Tijdseconomie Twente. Dit actieprogramma beschrijft een maatregelenpakket van een 40-tal activiteiten die gezamenlijk leiden tot de realisatie en monitoring van de vijf ambities voor de toeristische ontwikkeling van Twente. Deze vijf ambities zijn:

1. De gast wordt verleid om naar Twente te komen
2. De gast kan eenvoudig naar Twente komen
3. De gast voelt zich welkom in Twente
4. De gast verblijft en beleeft Twente steeds langer
5. De gast komt terug naar Twente

Vanuit de Agenda van Twente wordt dit programma ook in 2012 via twee lijnen financieel ondersteund:

- het Twents Bureau van Toerisme (TBT) wordt gesubsidieerd;
- er is een fonds Recreatie en Toerisme ingesteld dat voorziet in bijdragen aan toeristische projecten. Het fonds wordt gevoed met ongeveer € 360.000 per jaar.

Tijdens de Regioraad van 20 juni 2012 is besloten het Twents Bureau voor Toerisme nog voor vijf jaar te subsidiëren met € 1.950.000,- verspreid over 5 jaar. Onder de voorwaarde dat er een eigen verdienmodel wordt ontwikkeld waarmee de afhankelijkheid van de overheidsbijdragen fors afneemt.

Activiteiten

De uitvoering van het gezamenlijk vrijetijdsbeleid van en voor gemeenten (UVT) ligt op koers.

1. In 2012 heeft Buck Consultants International een quick scan ex-ante evaluatie uitgevoerd in opdracht van Regio Twente om te kijken in hoeverre met het actieprogramma de doelstellingen gehaald zullen worden. Deze quick scan heeft Regio Twente geleerd dat de investering van 5 miljoen via de Agenda van Twente in vijf jaar een multiplier van 10-17 miljoen heeft opgeleverd. De aanbevelingen van Buck bevestigen het beleid:

1. promotie en marketing heeft prioriteit (hier heeft Regio Twente de afgelopen jaren al fors op ingezet en dat blijven zij de komende jaren ook doen via TBT en Twente Branding);
2. ontwikkel meer arrangementen (het ontwikkelen van arrangementen heeft Regio Twente al drie jaar gestimuleerd (o.a. met behulp van Saxion);
3. probeer een grote aansprekende attractie naar Twente te halen, tegelijk ook een slechtweer voorziening (Huis van de Wielersport en Exploratorium Ontdekking Aarde);
4. zet in op kwalitatief goede evenementen;
5. zorg voor goed onderhouden toeristische basisinfrastructuur.

2. De door Regio Twente met Grontmij ontwikkelde toeristische monitor (TTM) wordt als voorbeeld gebruikt voor de rest van Overijssel door de jointventure tussen TBT en Marketing Oost: Kennispunt Oost.
3. Onderhoud en doorontwikkelen routenetwerken, TOP's en de recreatieparken met hun ondernemers en evenementen.
4. Investeren in de implementatie van het UVT door middel van het Fonds Recreatie en Toerisme. Zie verderop in dit fiche de gehonoreerde projecten tot nu toe.
5. De relatie met het vernieuwde TBT, de relatie met regiobranding en de bijdrage vanuit de Agenda van Twente voorbereiden in relatie met MITO. Daarnaast de ketensamenwerking op gang gebracht samen met het TBT. Dit leidt nu tot de uitvoering van het project Twents Gastheerschap.
6. Regio Twente heeft meer draagvlak voor de betekenis van toerisme gerealiseerd. Dit blijkt o.a. door de inbedding van toerisme als één van de pijlers in de Economische Motor Twente en toerisme als ruimtelijke component in de Ontwikkelagenda Netwerkstad.

De projecten in het actieprogramma zijn grotendeels in uitvoering of afgerond. Op basis van bovenstaande zal het actieprogramma omgezet worden in thema's en activiteiten waar Regio Twente zich de komende jaren voor gaat inzetten. Medio 2013 ligt hiervoor een voorstel in het AO en PHO Recreatie & Toerisme.

De promotie en marketing van toeristisch Twente buiten Twente wordt voor een groot deel bekostigd vanuit de Agenda van Twente (€ 1 per inwoner, van 2008 t/m 2012) en uitgevoerd door het TBT. Dit komt o.a. tot uitdrukking in aantal publiekscampagnes, magazine Landgoed, brochures en promotie van Twente op beurzen in binnen- en buitenland. Daarnaast werkt TBT aan versterking van de samenwerking tussen recreatieve ondernemers, zoals bij campinghouders (CBOT) en hotels (HOT).

De Twente Toerisme Monitor (TTM) voert elke vier jaar een grootschalig consumentenonderzoek uit. Dit onderzoek is voor het eerst in 2009 gehouden. Jaarlijks wordt een rapport uitgebracht over de bestedingen en werkgelegenheid in de vrijetijdseconomie.

Resultaten

Twente is de grootste regio in Overijssel. Voor wat betreft vrijetijdseconomie heeft Overijssel een marktaandeel van 8% ten opzichte van het totaal in Nederland. De vrijetijdseconomie in Twente omvat ruim 16.000 banen, dat is goed voor 6% van de werkgelegenheid. Verder omvat de vrijetijdseconomie in onze regio per jaar meer dan 2 miljoen overnachtingen, bijna een miljard euro omzet en meer dan een half miljoen vakantiegangers. De toeristische omzet moet groeien en het marktaandeel stijgen van 8% naar 10%. Onze ambitie is dat de naamsbekendheid van Twente als toeristische regio leidt tot oriëntatie op een bezoek en verblijf in Twente. Twente is ten opzichte van 2011 vier plaatsen gestegen (van 10 naar 6) in de top 10 van meest gewaardeerde Nederlandse streken

Financiën

Vanuit de Agenda van Twente is in totaal **€ 5.157.000** voor het project Toeristische Ontwikkeling Twente beschikbaar gesteld, middels vijf jaarschijven van een miljoen euro. De bijdrage aan het project is opgebouwd uit twee componenten: een bijdrage aan het TBT à € 1 per inwoner van Twente en een bedrag in het fonds Recreatie en Toerisme, samen goed voor om en nabij de 1 miljoen euro per jaar:

Toeristische Ontwikkeling Twente (x € 1.000)	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal
Bijdrage aan TBT	634	655	668	680	690	3.327
Fonds Recreatie en Toerisme	280	334	366	366	452	1.830
Totaal	914	989	1.034	1.046	1.142	5.157

De volgende projecten hebben een bijdrage uit het fonds ontvangen:

Naam Project	Bedrag fonds	Jaar	Stand van zaken
Twente op de SD Kaart	€ 113.750	2009	Afgerond
Twente Logies	€ 33.250	2009	Afgerond
Mountainbikeroute Twickel	€ 20.000	2009	Afgerond
Ruiter- en menrouthenetwerk	€ 112.750	2009	
Wandelen en fietsen langs het water	€ 19.000	2010	
Wellness op het platteland	€ 62.000	2010	
Rustpunten	€ 75.000	2010	
Topsportevenementen	€ 76.500	2010	
Mountainbike Netwerk Twente	€ 122.000	2011	
Bezoekerscentrum Landschap NOT	€ 122.000	2011	
Huis van de Wielersport	€ 40.000	2011	
Kwaliteitsimpuls kampeer- en bungalowvakanties in Twente	€ 30.000	2012	
Zout verbindt de Zoutmarke	€ 71.250	2012	
Twents Gastheerschap	€ 57.500	2012	
Toeristische Twente Portal	€ 16.850	2012	
Exploratorium Ontdekking Aarde	€ 100.000	2013	
Paarse Poort (onder voorbehoud van gemaakte afspraken)	€ 122.000	Reservering	
Twente als zakelijke bestemming	€ 50.000	Reservering	
Totaal	€ 1.243.850		
Resterend Fonds Recreatie en Toerisme	€ 586.150		

De inhoudelijke voortgang van deze projecten wordt gevolgd vanuit het UVT.

De Stichting Huis van de Wielersport heeft eind oktober 2012 de beslissing moeten nemen om de inspanningen te staken. Reden hiervoor is dat na een intensieve zoektocht naar sponsors is gebleken dat de bereidheid om de plannen financieel te ondersteunen slechts zeer beperkt is. Regio Twente heeft een voorschot verleend van € 40.000. Het voorschot is verleend voor de aanloopkosten zoals genoemd in het businessplan.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Bij de start van dit project in 2007 is de doelstelling geformuleerd om bij te dragen aan de groei-doelstelling van 30% toeristische omzet in 2017. Inmiddels blijkt dat dit niet haalbaar is. Daarom zal voorgesteld worden om in lijn met de provinciale doelstellingen de toeristische omzet te laten groeien en het marktaandeel van Overijssel/Twente te laten stijgen van 8% naar 10%.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

De Twentse gemeenten hebben samen met Regio Twente regionaal toerismebeleid ontwikkeld, in de vorm van het Uitvoeringsprogramma Vrije Tijd Twente (UVT). Dit programma heeft als doel het huidige toeristisch-recreatieve aanbod in Twente in samenhang verder te ontwikkelen, zodat het aanbod de som der delen overstijgt. Het uitgangspunt daarbij is het verknopen van het huidige toeristische aanbod (in arrangementen) en de lacunes hierin op te vullen.

Problemen/knelpunten/risico's

Na 2012 zal het TBT nog voor vijf jaar subsidie ontvangen vanuit de Agenda van Twente. Het TBT ontvangt € 1.950.000,- verspreid over 5 jaar. De verdeling is als volgt: 2013: € 750.000, 2014 en 2015 elk jaar € 550.000, 2016 en 2017 elk jaar € 50.000. Voorwaarde is om een eigen verdienmodel te ontwikkelen waarmee de afhankelijkheid van de overheidsbijdragen fors afneemt.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Groei werkgelegenheid sector in Twente		In totaal zijn er in 2011 in Twente 16.591 werkzame personen geweest in de toerisme- en recreatiesector. Ten opzichte van 2010 is de werkgelegenheid in deze sector afgenomen met 1%. De trend over de afgelopen vijf jaar laat een stijging zien van 1% (zie TTM 2012).
Naamsbekendheid Twente		Twente is ten opzichte van 2011 vier plaatsen gestegen (van 10 naar 6) in de top 10 van meest gewaardeerde Nederlandse streken (zie Steden & Streken Merkenonderzoek 2013).
Aantal publiciteitsmomenten in 2012		Langs Twents water met app en boekje in ontvangst genomen en gepresenteerd op de fietsen wandelbeurs in de Rai.
		Twente op de Belgische televisie in "Vlaanderen vakantieland".
		Topsportevenementen in Telegraafspecial.
		In juni Twente in de reiskrant van de Telegraaf.
		Lancering "Landgoed van NL" app op CSI Twente.
		Twente in Tv-programma "Go cycling".

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Arbeidsmarktplan – www.regiotwente.nl

Projecttrekker: POWI Bestuurlijk

Contactpersoon: Marie José Herik-Jonker

Looptijd: 2 x 2 jaar (2008-2011), project is verlengd

regio
Twente

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Eind 2008 heeft het Twents Platform Onderwijs, Werk en Inkomen (POWI) een Arbeidsmarktplan opgesteld voor Twente. Doel van het plan was de gezamenlijke arbeidsmarkt te versterken door vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten. De projecten uit het plan zijn in 2010 van start gegaan. Drie van de deelprojecten zijn in 2010 in aanmerking gekomen voor vervolfinanciering uit de Agenda van Twente:

Twee handen op één buik

Doel: stimuleren en ondersteunen van joint-ventures tussen bedrijven en onderwijsinstellingen om te zorgen voor personeel met de juiste opleiding en competenties.

Stage in Twente

Doel: voorzien in stageplaatsen bij bedrijven en instellingen voor elke student die er één nodig heeft, ook nu in tijden van economische crisis.

Doorleren loont

Doel: het creëren van een duurzame infrastructuur voor duale trajecten op maat, middels nieuwe leerwerkarrangementen, die zorgen voor een match, op de korte en lange termijn, tussen vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt.

Uit de Agenda van Twente is driemaal geld beschikbaar gesteld voor dit project: in 2008 voor het opstellen van een plan (€ 38.000) en in april 2010 voor de uitvoering van drie deelprojecten (€ 1.070.000). In 2011 is het Arbeidsmarktplan 2 opgesteld (€ 50.000) dat zich richt op de vitaliteit van ouderen op de arbeidsmarkt en als titel heeft "Twente werkt door". In het kader van de verbreding van de Human Capital Route is in 2012 het "Twents Arbeidsmarktperspectief 2020" opgesteld.

De uitvoeringstermijn van Twee Handen op één buik en Stage in Twente is door het dagelijks bestuur verlengd tot 31 december 2012. Het project Doorleren Loont heeft daarna nog een verlenging gekregen tot 31 december 2013.

Activiteiten en resultaten

Twee handen op één buik (het project is per 31 december 2012 afgesloten):

- Er zijn 3 joint-ventures tussen bedrijven en onderwijs opgesteld. Een joint venture TOP opleiding transport ROC van Twente, ROC van Nijmegen en het bedrijfsleven; de joint venture tussen het kennis en distributiecentrum voor transport en logistiek en de joint venture met de werkveldcommissie tweewielers (waarin de tweewielerbedrijven zijn vertegenwoordigd);
- Er is een brochure gemaakt met daarin goede voorbeelden uit Twente en de rest van het land;

Stage in Twente:

- Analyse van de stagemarkt is vastgelegd in een rapportage "Definitieve analyse rondom stages in het MBO;
- Het School-ex programma (monitoring afgestudeerde studenten) is alle projectjaren

uitgevoerd onder alle schoolverlaters met een diploma;

- Stagemonitor "goede kans op stage, goede kans op werk" is in concept klaar en in een tweetal reviews besproken;
- Er zijn diverse pilots in uitvoering o.a. bij het MBO College voor Techniek; Zorg & Welzijn en bij Gezondheidszorg waarbij de kansen op een stage wordt verbeterd.

Doorleren loont:

- Er zijn 60 duale trajecten gerealiseerd;
- Er zijn 5 arrangementen gestart;
  - In de sector techniek is de verwachte realisatie 25 trajecten in twee verschillende disciplines, nl. verspaning en mechatronica, waarvan 19 trajecten zijn gestart.
  - In de sector zorg is de verwachte realisatie 8 BBL-trajecten waarvan 4 zijn gestart.
  - In de sector procestechniek is de verwachte realisatie 17 trajecten waarvan 8 zijn gestart.
  - In de sector MKB is de verwachte realisatie 10 trajecten.
- Innovatief arrangement MKB is opgesteld met maatwerk leerwerkarrangement voor een specifieke doelgroep

Resultaten

- het Arbeidsmarktplan Twente is bijna afgerond. Voor concrete resultaten van de deelprojecten wordt verwezen naar bovenstaand onderdeel. Helaas is door de crisis de werkloosheid toegenomen in plaats van afgenomen.

Financiën

Vanuit de Agenda van Twente is in totaal **€ 1.170.000** voor het Arbeidsmarktbeleid beschikbaar gesteld, waarvan € 1.070.00 voor de uitvoering van het arbeidsmarktplan 1 en € 100.000 voor het ontwikkelen van regionale arbeidsmarktplannen. Van dit laatste bedrag is inmiddels € 88.000 uitgegeven.

In 2012 is besloten dat de cofinanciering van het project Doorleren Loont verminderd wordt. Als gevolg daarvan is de subsidiebijdrage uit de Agenda van Twente verlaagd met een bedrag van € 200.000,00. Verder is de uitvoeringstermijn van dit project verlengd tot 31 december 2013. De andere twee projecten, Twee handen op één buik en Stage in Twente zijn beëindigd (volgens het projectplan) per 31-12-2012.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Het Twents arbeidsmarktplan en de daaruit voortkomende initiatieven dragen bij aan alle doelstellingen van het programma Werken. Het plan beoogt de economische structuur van Twente te versterken en meer werkgelegenheid te creëren.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Werkgevers en werknemers begeven zich over gemeentegrenzen. De arbeidsmarkt is bij uitstek een regionale markt. Overheid, werkgevers, onderwijsinstellingen en andere arbeidsmarktpartners moeten in een regio samenwerken om de arbeidsmarkt stabiel en evenwichtig te laten functioneren.

Problemen/knelpunten/risico's

De tweede recessie in een kort tijdsbestek heeft veel bedrijven in de problemen gebracht omdat ze door de eerste recessie nog maar weinig reserves hadden. Door veranderingen op de arbeidsmarkt, zoals de verandering van de bedrijfsstructuur (van veel vast personeel naar een kleine kern vast personeel met een variabele flexibele schil), faillissementen enz. ontstaat het risico dat bedrijven minder of geen tijd meer hebben om stagiaires te begeleiden tijdens de stage waardoor er meer tekorten ontstaan.

Bezuinigingen bij de overheid en daarvan afhankelijke instellingen en bedrijven kunnen leiden tot tekorten aan stageplaatsen en vermindering van werkgelegenheid in branches waar tot vorig jaar de arbeidsmarktrelevantie nog zeer goed was. (bv. kinderopvang)

De werkloosheid stijgt ook spectaculair onder mensen met een goede en zeer goede opleiding. Hierdoor dreigt er veel talent op dit moment verloren te gaan en kan er verdringing op de arbeidsmarkt ontstaan, waardoor de lager opgeleide MBO studenten minder kansen krijgen op de arbeidsmarkt.

Door de krimp van de algemene middelen van de ministeries (OCW, SZW), zal het moeilijk zijn om de projectactiviteiten om te zetten in langjarige activiteiten vanwege de financiering hiervan.

Indicatoren	Planning	Resultaat
<p>Gecreëerde werkgelegenheid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stage in Twente 2. Doorleren loont 3. Twee handen op één buik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. geen enkele student mag uitvallen door een tekort aan stageplaatsen 2. 50 duale trajecten gerealiseerd in 2011-2012 3. 2 nieuwe samenwerkingsverbanden tussen school en bedrijfsleven 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stage in Twente: Voor het schooljaar 2012-2013 is voor een aantal opleidingen een instroombeperking vastgesteld vanwege de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en een tekort aan stageplaatsen. 2: Er zijn 60 duale trajecten gerealiseerd. Het resultaat is conform gestelde eisen. 3: Er zijn 3 nieuwe samenwerkingsverbanden gerealiseerd.
Aantal publiciteitsmomenten	<ul style="list-style-type: none"> - Half januari wordt er een eerste opzet voor het communicatie-/relatiebeheerplan gemaakt. - In september 2011 is bij afronding fase 2 realisering governance afspraken een publiciteitsmoment en verder in periode september 2011 tot december 2011 één van twee momenten en ter afronding van project in december 2012 een publiciteitsmoment mogelijk. - Publiciteitsmomenten worden nog in het uitvoeringsplan opgenomen 	<ol style="list-style-type: none"> 1: De Banen- en Loopbaanbeurs mei 2012 is een groot succes geweest voor zowel de bezoekers als de meewerkende bedrijven. Het is volop in de publiciteit geweest. 2: Het project Doorleren Loont heeft naast de bijdrage aan de Banen- en Loopbaanbeurs een eigen bijeenkomst in januari 2012 georganiseerd voor de technieksector. In december 2012 is een bijeenkomst georganiseerd in de sector Zorg waarbij Carintreggeland en Mieke Kuik-Verweg, wethouder Sociale Zaken in Almelo, een intentieverklaring hebben ondertekend om de regionale samenwerking voor instroom in BBL-trajecten te bekrachtigen. 3. De opzet en start van diverse pilots is o.a. gepubliceerd in Dagblad Tubantia, regionale bladen en vakbladen. Een artikel over de pilot Triple O in de sector Techniek is gepubliceerd in de Volkskrant (Artikel: Zij-instromer-wil-graag-frezen-en-draaien). Ook is de pilot Triple O een nieuwsitem geweest bij RTL nieuws.
<p>Stage in Twente</p> <ul style="list-style-type: none"> - % opleidingen dat aangeeft problemen te hebben bij het vinden van voldoende stageplaatsen -aantal studenten dat de opleiding moet afbreken omdat er geen stageplaats beschikbaar is 	<ul style="list-style-type: none"> - het significant verminderen van het percentage ten opzichte van de 0-meting - geen enkele student breekt om deze reden zijn opleiding af. 	<ul style="list-style-type: none"> - In het VMBO en HBO doen zich geen tekorten aan stageplaatsen voor door het andere karakter van de stage. - In het MBO (AOC en ROC) geven meerdere opleidingen aan problemen te hebben bij het vinden van voldoende stageplaatsen. Het is in het schooljaar 2011-2012 met zeer veel extra inspanning gelukt voor bijna alle studenten een stageplaats te vinden. Bij 4 branches binnen het ROC van Twente is vanwege de stageproblematiek een instroombeperking voor het schooljaar 2012-2013 ingesteld. Deze

---

		instroombeperking heeft eveneens te maken met de arbeidsmarktrelevantie van het in de toekomst uit te voeren beroep.
Doorleren loont - Evaluatie gestarte leerwerkarrangementen in de pilotfase – maart 2013 - Uitvoering en resultaten in de operationele fase / Overdracht projectresultaten aan partners – planning dec. 2013		In de sector Zorg is de intentie om een vervolgtraject te starten voor instroom BBL-trajecten medio 2013. In de sector Techniek is de intentie uitgesproken om zij-instromers te faciliteren naar een BBL-opleiding. Hiertoe wordt de samenwerking gezocht met het leerwerkloket om de infrastructuur te borgen. Dit geldt overigens voor alle initiatieven.

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Regionale startersondersteuning- www.regiotwente.nl

**regio
Twente**

Projecttrekker: POWI Bestuurlijk

(Communicatie)contactpersoon: Marie José Herik-Jonker

Looptijd: 3 jaar (2009-2011), verlengd tot en met 31-12-2013

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Het project Regionale Startersondersteuning beoogde potentiële starters in Twente zo goed mogelijk te begeleiden in het traject van het (op)starten van een eigen bedrijf. Doel hiervan was ten eerste dat het aantal starters in Twente toenam en ten tweede dat de slagingskansen van deze groep groeiden. Een afgeleid doel was om Twente als aantrekkelijk gebied voor starters te promoten, startersinitiatieven in brede zin te ontplooiën en een transparant aanbod voor starters te realiseren, waarbij de financiële middelen vanuit verschillende partijen zo optimaal mogelijk werden aangewend om het hoofddoel te bereiken. Het afgeleide doel is geconcretiseerd doordat afgesproken is dat er per projectjaar 70 extra starters bijkwamen en dat de werkgelegenheid in de regio zou stijgen met 105 arbeidsplaatsen per jaar. Het project is in opdracht van Regio Twente uitgevoerd door de Regionale Organisatie Zelfstandigen (ROZ) en tot 2011 ook door het Objectief Ondernemers Advies (OOA). Per 1 januari 2011 is het Objectief Ondernemers Advies opgegaan in het ROZ. Vanaf 2011 is het ROZ de enige uitvoeringspartner.

In totaal is voor dit project uit de Agenda van Twente voor drie jaar een bedrag van € 660.000 beschikbaar gesteld waarvan € 550.000 direct naar de gemeenten gaat. Bij aanvang van het project is afgesproken dat € 150.000 voor de totale projectperiode beschikbaar is voor communicatie, ondersteuning en dergelijke. Voor verdere financiële informatie wordt verwezen naar het onderdeel Financiën.

Activiteiten

Om bovenstaande te realiseren is op 2 sporen ingezet:

- het vergroten van de regionale begeleidingscapaciteit voor starters zodat meer mensen ondersteund kunnen worden bij het starten van een eigen onderneming;
- het realiseren van een transparant ondersteuningsaanbod in Twente, zodat de (aspirant) starter optimaal zijn keuze kan maken uit het aanbod.

Looptijd

Het project kende oorspronkelijk een looptijd van 3 jaar: 2009 t/m 2011. Aangezien voor communicatie, ondersteuning en dergelijke het begrote bedrag van € 150.000 niet volledig werd aangewend, is besloten in 2012 en opnieuw in februari 2013 verder door te gaan en 56 extra trajecten te realiseren.

Resultaten

- De totale taakstelling over drie jaar (2009-2011) betrof 210 starters. Met het projectresultaat van 514 starters is de realisatie ver boven de taakstelling uitgekomen. In het eerste uitloopjaar 2012 zijn er zoals afgesproken 20 starterstrajecten uitgevoerd.
- Met de 514 starters die in 2009, 2010 en 2011 van start zijn gegaan, zijn zo'n 581 arbeidsplaatsen (en dus extra werkgelegenheid) gecreëerd. Dit cijfer komt voort uit de berekening dat de gemiddelde omvang van een startend bedrijf 1,4 arbeidsplaatsen is. Zie onderstaande tabel.
- Het aantal bedrijven dat in Twente na drie jaar nog in de lucht is, is voor ieder jaar significant hoger dan het landelijk gemiddelde.

Gemeente	2009	2010	2011	Totaal	Taakstelling
Almelo	9	16	33	58	27
Borne	8	9	5	22	6
Dinkelland	6	13	19	38	9
Enschede	36	19	48	103	51
Haaksbergen	4	6	6	16	9
Hellendoorn	7	7	8	22	15
Hengelo	15	19	30	64	27
Hof van Twente	18	8	10	36	15
Losser	8	14	11	33	6
Oldenzaal	13	20	17	50	12
Rijssen-Holten	4	4	2	10	9
Tubbergen	4	4	5	13	6
Twenterand	9	12	7	28	12
Wierden	10	6	5	21	6
Totaal	151	157	206	514	210

- Op 1-1-2011 zijn OOA en ROZ samengegaan, c.q. de activiteiten van OOA zijn overgenomen door ROZ. Dit was bij aanvang van het project één van de doelstellingen.
- Verduurzaming van het project zal onder meer plaats gaan vinden via het project 'MKB Bedrijven na de crisis' waarin ondernemers en bedrijven ondersteund worden bij het benutten van de kansen in de huidige fase van de economie. Dit project wordt gesubsidieerd door de provincie Overijssel met een bedrag van € 250.000. Regio Twente is namens de betrokkenen de aanvrager. Het ROZ voert samen met de KvK het project uit.

Financiën

Er was **€ 660.000** beschikbaar voor dit project. Dit bedrag is als volgt besteed:

De drie partners in het project, de gemeenten Hengelo, Enschede en Almelo, ontvingen jaarlijks een subsidie van € 170.000,00. Dit bedrag is door de gemeenten ieder jaar volledig ingezet voor het aanstellen van startersadviseurs bij het ROZ en OOA (nu ROZ).

Het restant van de subsidie (€ 150.000) werd ingezet voor de volgende activiteiten:

- ondersteuning van Regio Twente aan het project
- promotie en publiciteit

Op basis van deze goede resultaten is eind 2011 besloten om voor 2012 uit de begrootte projectmiddelen van ondersteuning en communicatie een bedrag van € 40.000,00 beschikbaar te stellen voor 20 extra trajecten. In het licht van de verslechterende arbeidsmarkt maar ook in het licht van de behaalde successen van het project is in februari 2013 besloten ruim € 70.000,00 te benutten voor 36 extra trajecten. Om deze trajecten te kunnen uitvoeren is een verlenging van het project met 1 jaar tot 31 december 2013 noodzakelijk geweest.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Dit project levert een bijdrage aan de ambitie uit het programma Werken dat Twente in 2017 tot de landelijke top-drie-regio's behoort wat betreft het aantal startende en doorgroeiende bedrijven. In 2017 is de werkgelegenheid gegroeid met 10.000 banen t.o.v. 2007. Het project Startersondersteuning heeft tot nu toe met minimaal 658 arbeidsplaatsen bijgedragen aan deze doelstelling.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Om Twente als innovatieve en aantrekkelijke startersregio te profileren, zowel binnen als buiten Twente dient de regio als totaalconcept gepromoot te worden en niet de individuele steden/gemeenten. Extra inspanningen op het gebied van promotie, een transparant startersaanbod en extra capaciteit op begeleiding om de doelstellingen uit de Agenda van Twente te halen, dienen daarom mede ondersteund te worden door bovenlokale partijen. Het ROZ draagt bij aan deze doelstellingen door hun activiteiten met name in het regionale dagblad onder de aandacht te brengen van een groter publiek.

In 2011 heeft het ROZ samen met het Platform Onderwijs Werk en Inkomen (POWI) een grote bijeenkomst georganiseerd tijdens de Business Meeting Twente. In totaal hebben zo'n 200 genodigden kennis gemaakt met het project startersondersteuning en de behaalde resultaten. Toenmalig staatssecretaris de Krom was tijdens deze bijeenkomst gedeeltelijk aanwezig en hij heeft op de stand van het ROZ uitgebreid gepraat met betrokken ondernemers en coaches van het ROZ. Verder zal nu bij het eindverslag van het totale project een persmoment worden gecreëerd waarbij eveneens wordt stilgestaan bij de maatschappelijke doelstellingen van dit project voor Twente.

Problemen/knelpunten/risico's

Geen.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid	105 per jaar	Vanuit het project Startersondersteuning is in de jaren 2009 tot en met 2012 in totaal met 581 arbeidsplaatsen aan deze doelstelling bijgedragen.
Monitoring	Uitgevoerd najaar 2012	Dynamiek startende bedrijven: na 1 jaar <i>85% nog actief</i> na 2 jaar <i>75% nog actief</i> na 3 jaar <i>65% nog actief</i> Gecreëerde werkgelegenheid: 1,43 arbeidsplaats per gestart bedrijf, totaal minimaal 658.
Aantal publiciteitsmomenten	Bij vaststellen eindrapportage voorjaar 2013.	Maandelijks worden de resultaten gepubliceerd in de Twentse Arbeidsmarktmonitor. Hieraan is altijd een persbericht gekoppeld. Bij de eindafsluiting van het project wordt een persmoment gecreëerd.
Aantal gestarte ondernemingen	70 per jaar	514 in de periode 2009-2012

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Microfinanciering - www.roztwente.nl

Projecttrekker: Joop Wikkerink

Communicatiecontactpersoon: Ellen Lansink

Looptijd: 3 jaar (2008-2010)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Het project Microfinanciering Twente (MFI Twente) beoogde startende ondernemingen in de Regio Twente te faciliteren. De uitvoering is neergelegd bij ROZ Twente, functioneel onderdeel van de gemeente Hengelo en een samenwerkingsverband van de gemeenten Hengelo en Enschede.

Sinds 2007 zijn er vanuit de ministeries SZW en EZ pilots gestart om bedrijven, die problemen hadden met reguliere financiering (bijv. door gebrek aan eigen vermogen of een vroegere aantekening bij BKR-Buro Kredietregistratie) in een borgstellingfaciliteit te voorzien. Twente maakte deel uit van deze pilots. Voor die regio's die niet onder de pilot SZW/EZ vielen werd een aparte stichting opgericht, genaamd Qredits. Starters en kleine bedrijven konden vanaf 1 januari 2009 een beroep doen op deze borgstellingregeling via ROZ Twente. ROZ Twente gaf namens Agentschap.nl de garanties (tot max. 80%) af en de deelnemende banken in Twente -te weten de Rabobank en de ABN AMRO verstrekten het krediet.

De pilots zouden door de ministeries voor het eind van 2010 geëvalueerd worden. Deze evaluatie loopt nog, maar de pilots zijn per 1-1-2011 beëindigd. Het project Microfinanciering Twente kende dan ook een looptijd van 1 mei 2008 tot 31 december 2010. Dit is langer dan voorzien, maar dit had te maken met de landelijke veranderingen in regelgeving en beleid rond de pilots.

Merkwaardig was dat de ministeries coaching³ verplicht stelden, maar daar vanuit de pilots geen middelen voor beschikbaar stelden. Ook de organisatie, publiciteit en behandeling van de garantiestellingen moesten de deelnemende regio's uit eigen middelen betalen. Omdat deze coaching door de ministeries verplicht werd gesteld en buiten de normale werkzaamheden van ROZ vallen, konden de middelen van de Agenda van Twente, € 200.000, aangewend worden voor de kosten van coaching.

Activiteiten

- het project is eind 2010 afgerond, maar bij de meeste bedrijven loopt de coaching noodzakelijkerwijs nog door.
- gedurende het jaar 2011 zijn, na de stopzetting van de landelijke pilots, de coachingsactiviteiten bij plm. 40 bedrijven in de regio doorgezet. Hierover zal gerapporteerd worden in de eindafrekening van het project.
- de eindafrekening van het project was voorzien in september 2011; vanwege de doorlopende coachingsactiviteiten en de afloop van de landelijke pilots en de overgang naar Qredits (zie hierboven) is uitstel gevraagd en verkregen tot 1 maart 2012.

Resultaten

- Ultimo 2010 hebben 74 kleine (startende en doorstartende) bedrijven een krediet onder borgstelling

³ Coaching is in dit verband verdergaand dan directe bedrijfsadviesing. In het geval van ROZ verzorgden de bedrijfsadviseurs aan bedrijven de advisering bij het opstellen van het ondernemersplan, de aanvraagprocedure en de beoordeling van de garantieaanvragen. De banken voorzien in de feitelijke kredietverstrekking.

ontvangen van gemiddeld € 25.000. Het totaal gegarandeerd bedrag via ROZ en Agentschap.nl (vroegere Senter Novem) bedraagt naar schatting € 1.480.000;

- Er is een uitgebreid administratief systeem van garantiestelling, beoordeling en kredietverlening opgezet samen met de lokale Rabobanken en ABNAMRO;
- Binnen het project is veel publiciteit en reclame gemaakt voor de mogelijkheden van borgstelling en microfinanciering in de regio Twente.

Financiën

Er was € 200.000 beschikbaar voor dit project, dit bedrag is besteed aan de kosten voor coaching. In de oorspronkelijke opzet was geen rekening gehouden met de eis van het ministerie dat er naast de normale bedrijfs- en startersadvisering extra coaches moesten worden ingehuurd voor de coaching. Er is een pool van 40 coaches actief die werken als zzp-ers. De overige kosten zijn gedragen door ROZ Twente.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Dit project levert een bijdrage aan de ambitie uit het programma Werken dat Twente in 2017 tot de landelijke top-drie-regio's behoort wat betreft het aantal startende en doorgroeïende bedrijven.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Het realiseren van een aantrekkelijk startersklimaat is een gezamenlijke opdracht van gemeenten, regio, provincie en het bedrijfsleven. Het vergroten van het aantal duurzaam levensvatbare startende bedrijven versterkt de sociaaleconomische structuur van de regio. Als motor voor de economie, als aanjager van lokale en regionale ontwikkeling, als broedplaats van vernieuwing en als bron van nieuwe werkgelegenheid.

Problemen/knelpunten/risico's

Borging en aansluiting landelijke initiatieven.

De oorspronkelijke opzet van beide ministeries was om de pilots (borgstellingregeling en directe financiering via Qredits) eind 2010 te evalueren en rond 1 januari 2011 te besluiten over de voortgang van het systeem van microfinanciering in Nederland. Om onduidelijke redenen hebben beide ministeries de afgifte van borgstellingen per 1-1-2011 gestopt. Het is voor inwoners van Twente nog wel mogelijk om een beroep te doen op het microfinancieringsinitiatief Qredits. Samen met de wettelijke BBZ biedt dit redelijke mogelijkheden voor startende en doorstartende bedrijven uit Twente om naast de normale bancaire weg in hun (micro-)kredietbehoefte te voorzien.

Invloed economische crisis

De invloed van de economische crisis is tweërlei. Allereerst worden er minder startende bedrijven voorgedragen voor de garantieverlening omdat de levensvatbaarheid en winstgevendheid vanwege de crisis simpelweg lager ingeschat moest worden. Ten tweede is er door meer doorstarters dan verwacht een beroep op de borgstellingregeling gedaan, vanwege de economische crisis en de daarmee gepaard gaande vertraagde groei of achterblijven van de omzet. Een vergelijking met de situatie zoals die geweest zou zijn zonder economische crisis is moeilijk te maken.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid	20 startende bedrijven	74 bedrijven (starters en doorstarters) in totaal naar schatting 90 medewerkers.
Aantal publiciteitsmomenten		Diverse advertenties, redactionele stukken, trailers en folders in samenwerking met Stichting Microfinanciering
Aantal afgegeven kredieten	20	74 van gemiddeld naar schatting € 25.000; het totaal gegarandeerde vermogen is 80% hiervan: € 1.480.000.

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Groene Poort – www.groene-poort.nl

Projecttrekker: Martin Verbeek

Contactpersoon: Juliëtte Huis in 't Veld

Looptijd: 4 jaar (2011-2014)

De Groene Poort

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Borne ontwikkelt zijn buitengebied in samenwerking met de buurgemeenten, Netwerkstad en Regio Twente en de provincie Overijssel tot De Groene Poort van Netwerkstad Twente. De Groene Poort wordt gezien als het kruispunt van de stedelijke en landschappelijke as van Twente. Een groene zone die een schakel vormt tussen zuidwest en noordoost Twente. Het voorkomt een landschappelijke tweedeling van Twente en een volledige verstedelijking van de Twentse stedenband.

Het thema 'Ontsnipperen en Verbinden' heeft als doel de landgoederenzone van Zuidwest Twente (met o.a. Twickel) via het gebied van De Groene Poort, te verbinden met het Nationaal Landschap Noordoost Twente. Belangrijkste opgave daarbij zijn de belemmering van de nationale en regionale infrastructuur op te heffen en verstedelijkingsdruk in het gebied tegen te gaan. De regionale verbinding tussen zuidwest en noordoost Twente is recent in een ruimtelijk ontwerp op zes dimensies uitgewerkt: *de beken, de essen, de kruisingen met infrastructuur, de lanen, de dorps- en stadsranden en de recreatie*.

Activiteiten

Deze dimensies zijn uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met concrete maatregelen, die voor een groot deel op korte termijn kunnen worden uitgevoerd, in het bijzonder voor de dimensies *recreatie* en *lanen*:

- uitvoering Grensweg (Pact van Twickel)
- versterking laanstructuren (100 lanenplan)
- investering in routestructuren en voorzieningen met regionale betekenis (ruiter, wandel, fiets, mountainbike)
- poorten nationaal landschap.

Financiën

Er is **€ 1.157.500** beschikbaar voor dit project, dit bedrag wordt in drie jaarschijven à € 386.000 uitgekeerd. De eerste jaarschijf (2011) ad € 386.000,- is in 2012 uitgekeerd.

De besteding van de eerste tranche is in 2011 en 2012 ingezet voor de Grensweg, de laanstructuren en routestructuren. Ook in 2012 en 2013 zullen onderdelen worden uitgevoerd. De provincie Overijssel heeft een bedrag van in totaal € 1,61 mln. beschikt voor het thema 'Ontsnipperen en Verbinden' van De Groene Poort.

Resultaten

Het deelproject 'Ontsnipperen en verbinden' is in 2011 van start gegaan. In de eerste tranche wordt concreet gewerkt aan de volgende projecten:

- *Versterken laanstructuren en Versterken laanstructuren Huize Almelo – Weleveld – Twickel:*

De Grensweg is concreet uitgewerkt tot een beplantingsplan voor het deeltraject in Borne. Het deel Borne wordt in het plantseizoen 2012-2013 aangelegd. De aanbesteding is in voorbereiding.

In het kader van het versterken van de laanstructuren Huize Almelo - Weleveld – Twickel heeft

herstel en vernieuwing plaatsgevonden. In het plantseizoen 2012-2013 worden de nog ontbrekende schakels ingevuld. Voor de overige laanstructuren uit het 100-lanenplan wordt een ontwerp gemaakt. Verwachting is dat delen hiervan in het plantseizoen 2012-2013 kunnen worden uitgevoerd.

- *Aanleg TOP's:*

In dit project zijn een drietal TOP's opgenomen: Borne, Azelo en Bornerbroek. De TOP in Borne is aangelegd. Voor de TOP in Azelo is besloten geen TOP te maken, maar een TIP. De TIP is tevens startpunt voor de Grensweg. De TOP in Bornerbroek wordt in 2013 opgepakt. In de loop van 2012 is gekeken naar verdere verbetering van de aansluiting van de TOP's aan het routenetwerk.

- *Aanleg routes en ommetjes (mountainbike) en Realiseren doorwaadbare plaatsen mountainbikers:*

Het ontwerp van de Borse route is klaar. De route door Borne is verkend en digitaal gemaakt. De eigenaren zijn geïnventariseerd en zullen nu worden benaderd om medewerking te krijgen. Regio Twente werkt thans aan het Almelose gedeelte van de route. Ook aan het Albergense gedeelte wordt gewerkt. De doorwaadbare plaats is nog niet opgenomen in de route.

- *Dorpsrand Stroomesch:*

Bestemmingsplan voor de erven Borne-Hertme is onherroepelijk. De aanleg van wandelvoorzieningen en groenstructuren is afgerond. In 2012 en 2013 wordt verder gewerkt aan het netwerk van wandelpaden en groen in de stadsrand.

- *Bezinningsroute Almelo – Weleveld – Twickel:*

Op 31 mei 2012 is de historische beeldentuin bij de huisplaats van landgoed Weleveld geopend. Dit is een onderdeel van de bezinningsroute. Ook kloosters en andere religieuze plekken in en rond de Groene Poort zullen onderdeel uit gaan maken van de bezinningsroute. Nu de belangrijkste plekken zijn ingevuld zal de route-informatie worden geactualiseerd.

- *Route knelpunten:*

Ter hoogte van de Azelerbeek wordt een onderdoorgang voor wandelaars en fietsers gerealiseerd onder de spoorlijn Borne Almelo. Uitvoering vindt plaats eind 2013.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Het project de Groene Poort draagt in hoofdzaak bij aan de doelstellingen op het gebied van Ruimte en Vrije Tijd zoals de zichtbare versterking van de landschappelijke kwaliteit in Twente, een groeiende toeristische economie en de ontwikkeling tot een dynamisch en innovatief landelijk gebied.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

De Groene Poort ontwikkelt de groene as tussen Almelo en Borne. Landgoed Twickel, de Deldener Esch en Zendersche Esch en de vele andere essen, Landgoed Weleveld, Landgoed Huize Almelo, de stads- en dorpsranden en het Nationaal Landschap Noordoost Twente vormen de waardevolle stapstenen op deze as. De stapstenen worden verbonden door beken, lanen, recreatieve en historische routes en andere infrastructuur. Daarmee wordt een landschappelijke tweedeling van Twente en een volledige verstedelijking van Netwerkstad Twente voorkomen. Het draagt daarmee substantieel bij aan de ruimtelijke geleding en de landschappelijke, recreatieve en woon- en werkkwaliteit van zowel Netwerkstad Twente als de Twentse regio in zijn geheel.

Problemen/knelpunten/risico's

Voor de uitvoering van de deelprojecten is veel overleg nodig met derden, in de meeste gevallen grondeigenaren. Verder is veel afstemming nodig met andere projecten en trajecten. Concreet gaat het daarbij onder meer om het Pact van Twickel, de landinrichting Saasveld -Gammelke, het kavelruilproject van CKO en Gebiedsuitwerking Azelerbeek.

Met de keuze om De Groene Poort te ontwikkelen als groene as in Twente is door de gemeente Borne, Netwerkstad Twente en provincie Overijssel een fundamentele keuze gemaakt om het gebied niet verder te verstedelijken (wat oorspronkelijk wel de bedoeling was), maar in te zetten op landschap, recreatie en groene economie. Vanuit het verstedelijkingsperspectief in het verleden,

hebben projectontwikkelaars aanzienlijke grondposities in het gebied. Als de gewenste investeringen in De Groene Poort uitblijven, verliest het gebied zijn waarde als groene as en zal verdere verstedelijking en verrommeling onvermijdelijk zijn.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid	PM	5-7 manjaren werk uitvoering. Indirecte werkgelegenheid (spin off) nog niet bekend; wel is het bezoekersaantal in De Groene Poort gestegen. Dit kan onder meer afgeleid worden van het bezoek aan de themawandelingen van het Kloosterpad en aan recreatieve bedrijven, waaronder het spin off bedrijf De Karmeliet in Zenderen.
Aantal publiciteitsmomenten	2012: - Opening beeldentuin Weleveld (onderdeel bezinningsroute): planning 18 mei (voorlopig). - Opening Grensweg (onder regie Regio Twente), nader te bepalen.	2011: - Op 23 oktober jl. vond de opening van Zendersche Esch Zuid plaats. De heer Van Agteren, lid van het DB van Regio Twente, was daarbij aanwezig. 2012: - Publicatie Bornsche Courant/ Nieuwsbrief (januari '12) - Opening 'Kruiswegstaties Zendersche Esch' (3 april '12) - Opening 'sortimentstuin De Kloostergaarde' (3 april '12) - Opening 'Middeleeuws Weleveld' (31 mei '12) - Publicatie Bornsche Courant / Nieuwsbrief (juni '12) - Bornsche Beekpark Festival (2 juni '12) - Twenterit Koets'n Keerls (10 juni '12) - Opening fietsverkeer Oude Bieffel (13 juni '12) - Publicatie Bornsche Courant / Nieuwsbrief (september '12)

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Stationspark Oldenzaal Centraal – Groene Loper – www.oldenzaal.nl

Projecttrekker: Rudy de Groot

Communicatiecontactpersoon: Beate Nieuwhuis

Looptijd: 2 jaar (2013-2014)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

De gemeente Oldenzaal is bezig een groot terrein (ca. 38 ha) rondom het station in Oldenzaal opnieuw in te richten tot een prettig en hoogwaardig woongebied. In dit plan, Stationspark Oldenzaal Centraal genaamd, wordt de wijk Zuid-Berghuizen via een onderdoorgang verbonden met de binnenstad van Oldenzaal. De onderdoorgang is ingericht voor langzaam verkeer en wordt met groen en bestrating in het stationsgebied ingepast.

Op maaiveldhoogte, het niveau van de omliggende straat, wordt een openbaar vervoersknooppunt gerealiseerd met een NS-station, een busstation, Park and Ride (P+R: u parkeert uw auto of motor en reist verder met het openbaar vervoer), fietsparkeren en Kiss and Ride (K+R: bedoeld om mensen snel op te halen of af te zetten). Een aantrekkelijk Toeristisch Overstap Punt maakt dit stationsgebied compleet.

Activiteiten

- In juli 2010 heeft de gemeenteraad de keuze gemaakt voor variant "behoud NS-station". In deze variant ontstaat er een ongelijkvloerse verbinding voor langzaam verkeer met een breedte van ong. 17 meter over een lengte van ong. 45 meter tussen Zuid Berghuizen, het OV-knooppunt en de binnenstad van Oldenzaal. Bij dit proces voor de ongelijkvloerse verbinding en het OV-knooppunt zijn provincie Overijssel, ProRail, NS Poort en ProRail intensief betrokken.
- Het bestemmingsplan Stationsgebied is in mei 2011 vastgesteld. Met dit bestemmingsplan wordt de herinrichting van het stationsgebied, de Groene Loper en de onderdoorgang mogelijk gemaakt.
- Ter voorbereiding op de aanleg van de onderdoorgang voor de Groene Loper zijn begin 2012 kabels en leidingen verlegd en rioolwerkzaamheden uitgevoerd.

Resultaten

De te behalen resultaten van dit project zijn:

1. Onderdoorgang inclusief openbare inrichting toeritten, stationsomgeving en fietsparkeren;
2. Busstation;
3. P+R;
4. Station en urban frame;
5. Aanpassen busbaan Watertorenstraat aan functie bus en fiets (verbinding binnenstad-Groene Loper- Zuid Berghuizen);
6. Aanpassen Helmichstraat aan functie fiets en auto (verbinding Zuid Berghuizen – Groene Loper – binnenstad).

Voor onderdeel 1 zijn de budgetten/subsidies van rijk (motie Spoorse Doorsnijdingen), provincie Overijssel (project stationsomgeving) en Regio Twente (Agenda van Twente) van belang. Vanuit Agenda van Twente is € 1.000.000,- geormerkt als subsidie voor de Groene Loper (Pr. Beatrixstraat-Helmichstraat, waaronder onderdoorgang/OV-vervoersknooppunt). Voor onderdelen 2, 3 en 4 zijn andere subsidiënten van belang. Vanuit BDU wordt ook € 1.000.000,- beschikbaar gesteld in het kader van Hoogwaardig Fietsnetwerk Twente (HFT) en € 150.000,- voor P&R voorzieningen.

Het tweede, en laatste deel van de toegezegde financiering ad. € 500.000,- zal in 2014 beschikt worden en besteed aan de onderdelen 5 en 6 die behoren tot het projectgebied van onderdeel 1 (Groene Loper/onderdoorgang).

Financiën

Er is vanuit de Agenda van Twente € 1.000.000 beschikbaar voor dit project, dit bedrag wordt vanaf 2013 in twee jaarschijven à € 500.000 uitgekeerd.

Het bedrag van Regio Twente wordt ingezet voor het project Groene Loper, in het bijzonder het realiseren van een regionaal OV-knooppunt en de herontwikkeling van het stationsgebied.

Partijen	Bijdrage
Rijk, programma Mooi Nederland	€ 5.000.000,-
Provincie Overijssel, programma stationsomgeving	€ 2.500.000,-
Regio Twente, Agenda van Twente	€ 1.000.000,-
Rijk, Spoorse Doorsnijdingen	€ 2.500.000,-
Gemeente Oldenzaal	€ 1.550.000,-
Europa, EFRO	€ 725.000,-
Totaal	€ 13.270.000,-

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Het project draagt bij aan doelen uit programma's van Domein Leefomgeving. Vanwege de realisatie van een euregionaal OV-knooppunt en betere ontsluiting van de binnenstad.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

De ontwikkelingen van de voorzieningen in het project Oldenzaal Centraal zijn gelegen in de innovatieve driehoek van de regio. Tevens dragen de ontwikkelingen bij aan transformatie van bedrijventerreinen, wijkvernieuwing en nieuwe peilers voor werkgelegenheid, zoals toerisme.

Het OV-knooppunt is euregionaal, te weten een kruispunt voor het Nationaal Landschap Noordoost Twente, de Netwerkstad en Bad Bentheim en leidt tot hoogwaardige en duurzame stationsontwikkeling.

Problemen/knelpunten/risico's

- Grondverwerving: van twee partijen zijn gronden nodig. Minnelijke verwerving loopt en de onteigeningsprocedure is opgestart.
- Technische en uitvoeringsrisico's. ProRail en de gemeente voeren risico-analyses uit en treffen beheersmaatregelen. Risicolijst wordt actief gemanaged.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid	200 tot 450 arbeidsplaatsen	Nog onbekend; proces loopt nog
Aantal publiciteitsmomenten	Feestelijke opening Groene Loper in voorjaar 2013	Mei 2013
Start bestemmingsplannen	Augustus 2010 en januari 2011	Uitgevoerd
Overeenkomst ProRail	Juli 2011	Uitgevoerd. Definitief ontwerp gereed en aanbestedingsgereed

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Internationaal Onderwijs (basis- en voortgezet onderwijs) – www.siotwente.nl

Projecttrekkers en communicatiecontactpersonen: Willy Ophuis en Albert Koop

Looptijd: 5 jaar basisonderwijs (2008 – 2013), 4 jaar voortgezet onderwijs (2011 – 2014)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Het project, uitgevoerd door de Stichting Internationaal Onderwijs Twente, behelst het aanbieden van erkend internationaal onderwijs in Twente, voor leerlingen van 4 tot 18 jaar. Het betreft volledig gecertificeerd Engelstalig onderwijs (IGBO voor basisonderwijs, IGVO voor voortgezet onderwijs).

In de eerste plaats dient het project een economisch belang: het internationale onderwijs probeert te voldoen aan de wensen en behoeften van het internationale bedrijfsleven en diens werknemers. Internationaal onderwijs biedt op hoog niveau onderwijs aan voor kinderen met de Nederlandse of een buitenlandse nationaliteit. De aanwezigheid van internationaal onderwijs zorgt zo voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor internationale bedrijven en werknemers.

De Agenda van Twente draagt gedurende de jaren 2008-2013 in totaal € 325.000 bij voor het internationaal *basisonderwijs* en in de jaren 2011-2014 in totaal € 210.000 voor het internationaal *voortgezet* onderwijs aan de Stichting Internationaal Onderwijs.

Activiteiten

- vanaf schooljaar 2008-2009 wordt internationaal basisonderwijs aangeboden op de Prinseschool te Enschede;
- vanaf schooljaar 2011-2012 wordt internationaal voortgezet onderwijs aangeboden op het Stedelijk Lyceum te Enschede;
- de SIO werkt actief samen met het WTC en gemeente Enschede om in de internationale bekendheid (in het bijzonder in het bedrijfsleven) te voorzien;

Resultaten

- het aantal leerlingen dat internationaal basisonderwijs volgt, voldoet ruim aan de gestelde prognose; er zijn in schooljaar 2011-2012 63 leerlingen ingeschreven op de Prinseschool uit 27 verschillende landen
- de betrokkenen zijn erg tevreden over de organisatie en kwaliteit van het internationaal basisonderwijs;

Financiën

Er is **€ 325.000** beschikbaar voor het project Internationaal Basisonderwijs. Dit bedrag wordt uitbetaald middels vijf jaarschijven ad. € 65.000. Inmiddels zijn vier jaarschijven uitgekeerd en heeft het dagelijks bestuur van Regio Twente de bijdragen voor de schooljaren 2008-2009 en 2009-2010 definitief vastgesteld op € 65.000 per jaar. De aanvraag voor het laatste schooljaar en de afrekening van schooljaar 2010-2011 zijn begin 2013 ontvangen.

Er is **€ 210.000** beschikbaar voor het project Internationaal Voortgezet Onderwijs. Dit bedrag wordt uitbetaald middels vier jaarschijven ad. € 52.500. De eerste jaarschijf, ten behoeve van schooljaar 2011-2012, is reeds uitbetaald en moet nog verantwoord worden.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

Het project scoort zowel in het programma Werken als ook -meer beperkt- in de programma's Mensen en Ruimte & Vrije Tijd. Internationaal Onderwijs levert in de eerste plaats een bijdrage aan een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor internationale bedrijven en werknemers.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

Het Internationaal Onderwijs wordt weliswaar gehecht aan bepaalde opleidingslocaties (Prinseschool en Stedelijk Lyceum), maar heeft een functie voor het bedrijfsleven en internationaal georiënteerde werknemers uit de hele regio. Ook de doelstellingen liggen op het schaalniveau van de hele regio. De opgedane kennis en ervaringen zullen ter beschikking komen aan het onderwijs in de gehele regio. Doelstelling is dat vanuit de gecertificeerde school ook de ontwikkeling in het Engelstalig onderwijs in andere scholen in de Regio Twente wordt gestimuleerd.

Problemen/knelpunten/risico's

Het aantal leerlingen dat internationaal voortgezet onderwijs volgt, blijft achter bij de prognose en de kosten vallen hoger uit dan voorzien. Geïnitieerd door de gemeente Enschede is een plan opgesteld voor een versnelde doorontwikkeling van het Internationaal Onderwijs in Twente. De financiering van dit plan is nog niet gedekt.

Indicatoren	Planning	Resultaat
Gecreëerde werkgelegenheid		
Aantal publiciteitsmomenten		20 oktober 2011: Opening derde vestiging Prinseschool International School Twente
		13 januari 2012: Officiële opening International Secondary School Twente
	Mei 2013 Samenvoeging Primary en Secondary naar één Internationale School Twente	
Totaal aantal leerlingen IBO	50 lln na 4 jaar	63 lln (75 halverwege 2013)
Totaal aantal leerlingen IVO	100 lln: na 4 jaar 25 lln: na 1 jaar	Bij aanvang schooljaar 25

Voortgang projecten Agenda van Twente (AvT)

Naam project: Fondsen Agenda van Twente: Recreatie en toerisme, Sport en Cultuur en Hippische initiatieven – www.regiotwente.nl

Projecttrekker: verschilt per project

(Communicatie)contactpersoon: verschilt per project, Fonds algemeen: Evelijne Ruijs

Looptijd: vanaf 2009, in principe tot fondsen uitgeput zijn (tot maximaal 2017, doorlooptijd Agenda van Twente)

Inhoudelijke voortgang

Doelstelling

Eind 2008 heeft de regioraad besloten tot het instellen van een drietal fondsen, gefinancierd vanuit het Investeringsfonds Agenda van Twente. Het betreffen fondsen op het gebied van Recreatie en Toerisme, Sport en Cultuur en Hippische Initiatieven. Het doel van de fondsen is om ook relatief kleinschalige projecten, die toch een wezenlijke bijdrage leveren aan de doelstellingen van de Agenda -de zogeheten 'parels'- in een financiële bijdrage te voorzien. Projecten die een beroep willen doen op een bijdrage uit één van de fondsen, worden, zij het iets lossen dan de majeure projecten, getoetst aan de criteria van de Agenda van Twente, aangevuld met voor het fonds specifieke vereisten.

De volgende bedragen zijn per fonds beschikbaar:

- Sport en Cultuur: in totaal € 500.000.
- Hippische Initiatieven: in totaal € 200.000.
- Recreatie en Toerisme: per jaarschijf (gedurende vijf jaar, 2008 - 2012) gemiddeld € 350.000.

De betreffende portefeuillehouders adviseren het dagelijks bestuur over mogelijke projecten.

Activiteiten

De volgende projecten hebben tot op heden een bijdrage uit een fonds ontvangen:

Sport en Cultuur:

Project	Inhoud project	Bijdrage uit fonds
2009- Bidbook Huis van de Wielersport	- opstellen van een businessplan waarin de mogelijkheden van een wielersportmuseum op Twentse bodem worden onderzocht	€ 85.000
2009- Cultuurportaal	- digitaal ontsluiten van Twentse kunstcollecties	€ 100.000
2009- Topsportevenementen	- stimuleren samenwerking (promotie, vrijwilligers) van 5 grootste Twentse topsportevenementen	€ 100.000
2012- Digitalisering Twentse Dagbladen	- opstellen van een projectplan om de (financiële) mogelijkheden te onderzoeken om Twentse dagbladcollecties te digitaliseren waarbij de inzet van mensen met achterstand op	€ 50.000

	de arbeidsmarkt onderdeel uitmaakt van het projectplan.	
2012- Nationale Sport Week	- bijdrage aan Nationale Sportweek die gebruikt wordt voor de promotie en lobby van sport in Twente met bijzondere aandacht voor Hippisch Twente	€ 60.000
Totaal		€ 395.000
Restbedrag in fonds		€ 105.000

Hippische Initiatieven:

Project	Inhoud project	Bijdrage uit fonds
2010-Adviesrapport 'hippisch Twente op Olympisch niveau' door kwartiermakersteam	- onderzoek naar de mogelijkheden de hippische sector in Twente te versterken op gebied van sport, recreatie, onderwijs, geneeskunde etc.	€ 50.000
2011-Activiteitenplan Stichting HION	- realiseren ambities uit adviesrapport hippisch	€ 55.000
Totaal		€ 105.000
Restbedrag in fonds		€ 95.000

Fonds recreatie en toerisme

Het fonds Recreatie en Toerisme is een integraal onderdeel van het project Toeristische Ontwikkeling Twente en is in dat kader nader beschreven in het betreffende fiche eerder in deze voortgangsrapportage.

Resultaten

- Het bidboek van het Huis van de Wielersport is gereed en de ontwikkelingen tot realisatie van het Huis zijn gestart. Het dagelijks bestuur van Regio Twente heeft de subsidie aan dit project tijdens haar vergadering van 20 juni 2011 definitief vastgesteld op € 85.000, waarmee het project ook formeel is afgerond. Helaas heeft de Stichting in 2012 moeten besluiten om de voorbereidingen te staken (zie fiche Toeristische Ontwikkeling Twente).
- De subsidie aan de topsportevenementen is voor twee jaar voortgezet vanuit het fonds Recreatie en Toerisme. De subsidie vanuit het fonds Sport en Cultuur is door het dagelijks bestuur van Regio Twente tijdens haar vergadering van 23 mei 2011 definitief vastgesteld op € 100.000, waarmee het project vanuit dit fonds ook formeel is afgerond.
- Tijdens de Nationale Sport Week (21-28 april) waarvan de opening in Enschede plaatsvond, is er o.a. een Sport Dinner georganiseerd. De bestuurlijke deelnemers uit de regiogemeenten waren enthousiast over het Sport Dinner, waar in een informele sfeer nieuwe contacten konden worden gelegd. Tijdens de verschillende bijeenkomsten van de Nationale Sport Week is een actieve lobby gevoerd voor de hippische sport en de vijf Topsportevenementen. Hiervoor was een lobbystrategie en een aanpak ontwikkeld.
- Stichting Hippische Initiatieven Oost Nederland (HION) is opgericht om de ambities uit het rapport hippisch te realiseren, waaronder het genereren van extra middelen, het participeren in euregionale samenwerking en het opzetten van een website.

Financiën

Er is nog respectievelijk **€ 105.000** beschikbaar voor projecten op het gebied van Sport en Cultuur en nog **€ 95.000** voor hippische initiatieven.

Het resterende subsidiebedrag inzake hippische aangelegenheden is in eerste instantie voorbehouden aan de activiteiten van Stichting HION. Zij zullen in 2013 rapporteren over de tweede bijdrage en een aanvraag voor de vervolgbijdrage indienen.

Bijdrage aan doelstellingen Agenda van Twente

De ingediende projecten worden getoetst aan de criteria van de Agenda van Twente en dragen elk bij aan een/enkele van deze doelstellingen. Zo leveren de projecten op het gebied van Sport en Cultuur een bijdrage aan de doelstelling van Twente een meer cultureel bruisende regio te maken en daarmee aan de omzetgroei in de toeristische sector en een meer aantrekkelijke woonomgeving.

De hippische initiatieven dragen bij aan de ontwikkeling tot een meer innovatieve plattelandseconomie en zorgen eveneens voor een stijging van de toeristische omzet.

Bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen, waarde voor Twente

De projecten in de fondsen leveren op een kleine, specifieke schaal een bijdrage aan de uitstraling van Twente. Deze 'parels' maken de samenwerking van de gemeenten binnen de Agenda van Twente op een concreet niveau zichtbaar.

Problemen/knelpunten/risico's

Enkele knelpunten met betrekking tot de besteding van de middelen in de fondsen:

- De realisatie van het project cultuurportaal heeft aanzienlijke vertraging opgelopen; In 2013 wordt een verzoek gedaan om via Stichting Regiobranding de middelen voor het Cultuurportaal te heralloceren.
- In 2010 en 2011 is terughoudend met bijdragen uit de fondsen omgegaan wegens geringe liquide middelen in de Agenda van Twente.

Contacten

Project	Organisatie	Projecttrekker	Contactpersoon	E-mail
Hart van Zuid/ Centraal Station Twente	Gemeente Hengelo	Sanne Elferdink (074-2408075)	Rob Straver (074-2458938)	s.elferdink@hengelo.nl
WTC	World Trade Center Twente	Freerk Faber (074-2915604)		f.faber@wtctwente.eu
A1-N18-N35	Regio Twente	Gerrit Niezink (053-4876555)	Patrick Zoontjes (053-4876557) Karsten ten Heggeler (053-4876512)	g.niezink@regiotwente.nl p.zoontjes@regiotwente.nl k.tenheggeler@regiotwente.nl
Kennispark	Gemeente Enschede	Kees Eijkel (053-4893622)	Nancy Trip (053-4893240) André Spoelstra (053-4818160)	k.eijkel@kennispark.nl n.trip@kennispark.nl a.spoelstra@enschede.nl
Toeristische Ontwikkeling Twente	Regio Twente	Fons Lohuis (053-4876563)	Marion Vorkink (053-4876556)	f.lohuis@regiotwente.nl m.vorkink@regiotwente.nl
Arbeidsmarktplan	Regio Twente	Thomas Windmulder (053-4876552)	Marie José Herik (053-4876511)	t.windmulder@regiotwente.nl m.herik@regiotwente.nl
Groene Poort	Gemeente Borne	Martin Verbeek (06-20105596)	Juliëtte Huis in 't Veld (06-15131502)	martin.verbeek@marb.nl juliette.huisintveld@marb.nl
Oldenzaal Centraal	Gemeente Oldenzaal	Rudy de Groot (0541-588136)		r.degroot@oldenzaal.nl
Internationaal onderwijs	Stichting Internationaal Onderwijs Twente	Willy Ophuis (06-51991620)	Willy Ophuis	willy@ophuis.com
Fondsen Sport en cultuur/ Hippisch	Regio Twente	Fons Lohuis (053-4876563)	Evelijne Ruijs (053-4876721)	f.lohuis@regiotwente.nl e.ruijs@regiotwente.nl